

Helsinki, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma, 18. helmikuuta 2004 1(33)

Tilinpäätöstiedote 2003

Selvää parannusta vuonna 2003

- Tulos parani 68 prosenttia 1 490 miljoonaan euroon (887 miljoonaa euroa vuonna 2002)
- Liikevoitto nousi 17 prosenttia 1 812 miljoonaan euroon (1 547 miljoonaa euroa)
- Tuotot pysyivät lähes ennallaan ja niitä oli 5 639 miljoonaa euroa (5 670 miljoonaa euroa)
- Kulut laskivat 2 prosenttia
- Osakekohtainen tulos oli 0,51 euroa (0,30 euroa)
- Oman pääoman tuotto ilman liikearvoa oli 16,7 prosenttia (11,3 prosenttia)
- Ehdotettu osinko 0,25 euroa osakkeelta; 9 prosenttia suurempi kuin edellisvuonna

Myönteinen kehitys vahvistui Q4:llä

- Liikevoitto oli 383 miljoonaa euroa (Q3: 470 miljoonaa euroa)
- Tuotot olivat 1 399 miljoonaa euroa (1 403 miljoonaa euroa); rahoituskate ja palkkiotuotot kasvoivat
- Kulut pysyivät lähes ennallaan, kun otetaan huomioon voittopalkkiojärjestelmistä tehty varaus ja perustamiskulut yhteisyrityksestä IBM:n kanssa
- Luottotappioita kertyi 84 miljoonaa euroa (89 miljoonaa euroa)
- Tulos oli 202 miljoonaa euroa (628 miljoonaa euroa); tulokseen vaikuttivat kiinteistöomistuksen myyntiin liittyvä alaskirjaus (Q4) ja laskennallinen verosaaminen (Q3)

Lupaukset toteutuvat

- Tärkeimmät lyhyen aikavälin tavoitteet on saavutettu
 - Tuloksen heilahtelua on vähennetty ja tuotot ovat pysyneet vakaalla tasolla
 - Kulut on pidetty tavoitteen mukaisina – vuonna 2004 kulujen uskotaan pysyvän vuoden 2003 tasolla
 - Pääoman käyttö on tehostunut
 - Luottotappiot vähenivät hieman vuoden aikana – luottokanta on yleisesti hyvässä kunnossa
 - Tuottojen kasvattamiseen kiinnitetään jatkossa erityishuomiota

”Olemme toteuttaneet antamamme lupaukset. Määrittelimme marraskuussa 2002 tärkeimmät lyhyen aikavälin tavoitteemme, joiden avulla pyrimme parantamaan konsernin toimintaa ja tuloksia. Kun vertaamme tämän päivän Nordeaa vuoden takaiseen, huomaamme, että konserni on käynyt läpi merkittäviä muutoksia. Olemme fokusoineet toimintaamme entistä paremmin, muutokset on toteutettu nopeammin ja koko konserni on sisäistänyt ajattelutavan, jonka mukaan toimintaa on parannettava joka päivä. Kun Nordean perusta on nyt vakiintunut, tärkein tavoitteemme tästä edespäin on pitää kulut ja riskit edelleen tiukasti hallinnassa sekä kiinnittää entistä enemmän huomiota tuottojen kasvattamiseen”, sanoo Nordean konsernijohtaja Lars G Nordström.

Liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	2003	2002	Muutos	10-12	7-9	Muutos
			%	2003	2003	%
Rahoituskate	3 366	3 451	-2	850	838	1
Palkkiotuotot ja -kulut	1 486	1 535	-3	388	379	2
Arvopaperikaupan tuotot	567	530	7	125	130	-4
Muut tuotot	220	154	43	36	56	-36
Tuotot yhteensä	5 639	5 670	-1	1 399	1 403	0
Henkilöstökulut	-2 101	-2 086	1	-511	-531	-4
Voittopalkkiojärjestelmät	-46	-	-	-46	-	-
Muut kulut	-1 526	-1 659	-8	-416	-350	19
Kulut yhteensä	-3 673	-3 745	-2	-973	-881	10
Tulos ennen luottotappioita	1 966	1 925	2	426	522	-18
Luottotappiot, netto	-363	-261	39	-84	-89	-6
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	57	52	10	14	10	40
Tulos ennen sijoitus- ja vakuustustoiminnan tulosta	1 660	1 716	-3	356	443	-20
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta	170	122	39	33	27	22
Henkivakuustustoiminnan tulos	149	2	-	40	40	-
Vahinkovakuustustoiminnan tulos	-	-122	-	-	-	-
Liikearvopoistot ja arvonalennukset	-167	-171	-2	-46	-40	15
Liikevoitto	1 812	1 547	17	383	470	-19
Kiinteistöjen arvonalennukset	-115	-	-	-115	-	-
Eläkesäätiön vastuuvajeen kattaminen	-	-255	-	-	-	-
Verot	-205	-405	-	-66	159	-
Vähemmistöosuus	-2	0	-	0	-1	-
Tulos	1 490	887	68	202	628	-68

Tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, euroa	0,51	0,30	0,07	0,21
Osakekurssi, euroa, kauden lopussa	5,95	4,20	5,95	4,92
Osakekohtainen oma pääoma ¹ , euroa	4,28	4,06	4,28	4,28
Osakkeiden määrä ¹ , miljoonaa	2 846	2 928	2 846	2 928
Oman pääoman tuotto, ilman liikearvoa ² , %	16,7	11,3	9,7	26,6
Oman pääoman tuotto, %	12,3	7,5	6,6	20,6
Luotonanto, miljardia euroa	146	146	146	149
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle, miljardia euroa	96	94	96	93
Oma pääoma ¹ , miljardia euroa	12	12	12	13
Taseen loppusumma, miljardia euroa	262	250	262	261
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	113	96	113	107
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta ³ , %	63	64	67	61
Kulu/tuotto-suhde ilman sijoitustoimintaa, %	64	65	69	62
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,3	7,1	7,3	7,5
Vakavaraisuussuhde, %	9,3	9,9	9,3	9,8
Riskisijoitukset, miljardia euroa	134	135	134	135

¹ Kauden lopussa. Rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä oli 2 928 miljoonaa (2 985 miljoonaa). Hallussa olevien omien osakkeiden määrä oli 82 miljoonaa (57 miljoonaa). Keskimäärin omien osakkeiden määrä oli 50 miljoonaa (30 miljoonaa) Tammi-joulukuussa 2003 osakkeita oli keskimäärin 2 921 miljoonaa (2 955 miljoonaa tammi-joulukuussa 2002). Ei laimennusvaikutusta.

² Tulos ennen vähemmistöosuutta ja liikearvopoistoja suhteessa keskimääräiseen omaan pääomaan (neljänneksittäin). Keskimääräiseen omaan pääomaan on luettu mukaan vähemmistöosuus ja siitä on vähennetty liikearvo kokonaisuudessaan.

³ Kulut yhteensä suhteessa tuottoihin, mukaan lukien pankkitoiminnan sijoitusten tuotot sekä osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista.

Neljännesvuosittainen kehitys

Miljoonaa euroa	Liite	10-12 2003	7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002
Rahoituskate		850	838	843	835	885
Palkkiotuotot ja -kulut	1	388	379	366	353	388
Arvopaperikaupan tuotot		125	130	155	157	130
Muut tuotot		36	56	99	29	54
Tuotot yhteensä		1 399	1 403	1 463	1 374	1 457
Henkilöstökulut		-511	-531	-539	-520	-545
Voittopalkkiojärjestelmät		-46	-	-	-	-
Muut kulut		-416	-350	-363	-397	-448
Kulut yhteensä	2	-973	-881	-902	-917	-993
Tulos ennen luottotappioita		426	522	561	457	464
Luottotappiot, netto		-84	-89	-92	-98	-76
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset		14	10	19	14	16
Tulos ennen sijoitus- ja vakuustustoiminnan tulosta		356	443	488	373	404
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta		33	27	81	29	41
Henkivakuustustoiminnan tulos		40	40	50	19	44
Vahinkovakuustustoiminnan tulos		-	-	-	-	-
Liikearvopoistot ja arvonalennukset		-46	-40	-40	-41	-43
Liikevoitto		383	470	579	380	446
Kiinteistöjen arvonalennukset		-115	-	-	-	-
Eläkesäätiön vastuuvajeen kattaminen		-	-	-	-	17
Verot		-66	159	-174	-124	-140
Vähemmistöosuus		0	-1	0	-1	0
Tulos		202	628	405	255	323
Osakekohtainen tulos, euroa		0,07	0,21	0,14	0,09	0,10
Osakekohtainen tulos 12 edeltävältä kuukaudelta, euroa		0,51	0,55	0,40	0,30	0,30

Liite 1 Palkkiotuotot ja -kulut, miljoonaa euroa

Arvopaperivälitys	35	28	20	24	35
Varallisuudenhoito/rahastot	129	120	114	104	108
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	5	2	6	5	7
Luotonanto	88	88	87	88	95
Talletukset ja maksujenvälitys	200	194	191	179	195
Valuutanvaihto	13	10	9	7	15
Muut	29	35	25	32	39
Palkkiokulut	-94	-84	-80	-76	-88
Palkkiotuotot ja -kulut mukaan lukien sijoitustoiminta	405	393	372	363	406
josta sijoitustoiminnan tulos	-17	-14	-6	-10	-18
Palkkiotuotot ja -kulut	388	379	366	353	388

	10-12	7-9	4-6	1-3	10-12
Liite 2 Kulut, miljoonaa euroa	2003	2003	2003	2002	2002
Henkilöstökulut ¹	512	532	541	521	547
Voittopalkkiojärjestelmät	46	-	-	-	-
Tietotekniikkakulut ²	136	88	85	99	136
Markkinointikulut	27	14	23	18	34
Posti-, puhelin- ja toimistokulut	56	53	49	58	62
Vuokratulot, rakennukset ja kiinteistökulut	87	74	81	82	89
Muut	112	123	128	142	130
Kulut mukaan lukien sijoitustoiminta	976	884	907	920	998
josta sijoitustoiminnan tulos ³	-3	-3	-5	-3	-5
Kulut	973	881	902	917	993

¹ Tulokseen sidottuja palkkoja oli vuoden 2003 neljännellä neljänneksellä 28 miljoonaa euroa (kolmannella neljänneksellä 22 miljoonaa euroa).

² Sisältää tietokone- ja huoltokulut sekä konsulttien palkkiot. Kokonaisuudessaan tietotekniikkakulut (vakuutustoiminnan kulut pois lukien sekä henkilöstö- ja muut vastaavat kulut mukaan lukien) olivat viimeisellä neljänneksellä 208 miljoonaa euroa (kolmannella neljänneksellä 166 miljoonaa euroa).

³ Mukaan lukien henkilöstökulut (viimeisellä neljänneksellä miljoona euroa).

Konserni

Yhteenvedo vuoden 2003 tuloksesta

Nordean taloudellinen tulos parani vuonna 2003. Vuoden 2002 syksyllä määriteltiin neljä lyhyen aikavälin tavoitetta ja näillä osa-alueilla saavutettiin konkreettisia tuloksia. Tuloksen heilahtelu väheni ja tuotot pysyivät vakaina huolimatta korkotasosta, joka oli alimmillaan sitten toisen maailmansodan. Kulut ovat tiukassa hallinnassa, ja vuoden 2003 kulut pysyivät tavoitteeksi asetetun vuoden 2002 kulutason alapuolella. Pääoman käyttöä tehostettiin ja luottotappiot syntyivät pääosin vain yhdeltä toimialalta. Luottokannan laatua pidetään kokonaisuudessaan hyvänä.

Liikevoitto kasvoi 17 prosenttia edellisvuodesta. Tuottojen kasvu oli vakaata, kulut pienivät, luottotappiot lisääntyivät, vakuutustoiminnan tulos parani merkittävästi ja myös pankin sijoitusten tulos kasvoi.

Osakekohtainen tulos oli 0,51 euroa, kun se vuodelta 2002 oli 0,30 euroa. Oman pääoman tuotto ilman liikearvon vaikutusta oli 16,7 prosenttia vuonna 2003 (11,3 prosenttia vuonna 2002). Kun lukuja oikaistaan kolmannella neljänneksellä kirjatun verosaamisen vaikutuksella nimellisverokannan mukaista veroprosenttia käyttäen ja vuoden lopussa kiinteistöomaisuudesta tehtyjen arvonalennusten vaikutuksella, osakekohtainen tulos oli 0,43 euroa ja oman pääoman tuotto ilman liikearvon vaikutusta 14,5 prosenttia.

Tuotot

Vahvan myyntityön ansiosta liiketoiminnan volyymit kasvoivat ja tuotot pysyivät vakaina vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta. Tuotot yhteensä olivat 5 639 miljoonaa euroa, mikä on prosentin vähemmän kuin vuonna 2002. Kun valuuttakurssien muutokset otetaan huomioon, tuotot yhteensä kasvoivat hieman.

Rahoituskatetta kertyi 3 366 miljoonaa euroa eli 2 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Luottokanta pysyi ennallaan 145 miljardissa eurossa. Kun valuuttakurssien muutokset otetaan huomioon, kasvua oli 2 prosenttia. Luotot henkilöasiakkaille kasvoivat 12 prosenttia pääosin asuntoluottojen vilkkaan kysynnän seurauksena. Taseeseen kirjatut luotot yritysasiakkaille vähenivät, mutta marginaalit parantuivat. Talletuksia oli 96 miljardia euroa, mikä on prosentin enemmän kuin vuoden 2002 lopussa.

Laskeva korkotaso vaikutti heikentävästi etenkin vähittäispankin talletusmarginaaleihin koko vuoden ajan. Aktiivinen korkoriskien hallinta lievensi vuoden jälkipuoliskolla matalan korkotason negatiivista vaikutusta rahoituskatteeseen noin 10–15 miljoonalla eurolla neljännesvuositasolla. Toisella neljänneksellä ja siitä eteenpäin vaikutuksen odotetaan vähitellen pienenevän.

Palkkiotuottojen ja -kulujen nettomäärä pieneni hieman ja oli 1 486 miljoonaa euroa. Vuonna 2002 vastaava määrä

oli 1 535 miljoonaa euroa. Palkkiotuotot arvopaperivälityksestä laskivat 67 miljoonalla eurolla pörssivaihdon vähenemisen ja välitystoiminnan uudelleenjärjestelyjen seurauksena. Vaihto väheni etenkin Suomessa. Vaikka tuotot vähenivät, kannattavuus parani. Arvopaperivälityksen palkkiotuottojen vähenemisen vaikutusta kompensoi osittain varallisuudenhoidon palkkiotuottojen kasvu 17 miljoonalla eurolla 467 miljoonaan euroon. Tämä oli vahvan nettomyynnin ja vuoden aikana vähitellen elpyneiden osakemarkkinoiden ansiota. Palkkiotuotot maksuliikenteestä kasvoivat 40 miljoonaa euroa 764 miljoonaan euroon. Henkilöasiakkaiden maksuliiketahtumat lisääntyivät 10 prosenttia vuonna 2003. Korttitapahtumat ja verkkopankin käyttö lisääntyivät voimakkaasti, kun taas manuaalisten tapahtumien määrä väheni.

Arvopaperikaupan tuotot lisääntyivät edellisvuoden 530 miljoonasta eurosta 567 miljoonaan euroon, kun Nordea vahvisti edelleen asemaansa johtavana palveluntarjoajana johdannais- ja velkapääomamarkkinoilla.

Muut tuotot lisääntyivät 66 miljoonaa euroa 220 miljoonaan euroon. Nordea myi vuoden 2003 aikana strategiansa mukaisesti useita ydinliiketoiminnan ulkopuolisia omistuksia. Myynneistä saatiin useita kertaluonteisia voittoja, jotka lisäsivät muita tuottoja.

Kulut

Kulut olivat 3 673 miljoonaa euroa. Vähennystä edellisvuodesta oli 72 miljoonaa eli 2 prosenttia. Kulut pysyivät alle tavoitteeksi asetetun vuoden 2002 kulutason myös voittopalkkiojärjestelmiin liittyvä 46 miljoonan euron varaus mukaan lukien. Kuluja on saatu pienennettyä, kun konsernin toiminnan monimutkaisuutta on vähennetty esimerkiksi keskittämällä ja yhtenäistämällä back office -toimintoja sekä rationalisoimalla toimintaa pohjoismaisella tasolla.

Varsinaisen liiketoiminnan kulut vähenivät noin 6 prosenttia. Vuoden 2003 kuluissa on mukana Puolasta hankitun liiketoiminnan kulut ja voittopalkkioista tehty varaus, joita ei ollut mukana vuoden 2002 luvuissa. Lisäksi uudelleenjärjestelykulut ja tulokseen sidotut palkkiot olivat suuremmat kuin vuonna 2002. Valuuttakurssien muutosten vaikutus on otettu huomioon varsinaisen liiketoiminnan kulujen vertailussa.

Henkilöstökuluja oli 2 101 miljoonaa euroa eli prosentti enemmän kuin edellisvuonna. Kun otetaan huomioon Puolasta hankitun liiketoiminnan ja aiempaa suurempien tulokseen sidottujen palkkioiden ja uudelleenjärjestelyistä aiheutuneiden kulujen vaikutus, henkilöstökulut vähenivät 2 prosenttia.

Henkilöstömäärä oli 30 761. Vähennystä oli 3 510 henkilöä, joista noin 900 siirtyi IBM:n kanssa perustettuun yhteisyritykseen ja noin 500 siirtyi konsernin ulkopuolelle Huoneistokeskuksen myynnin seurauksena.

Voittopalkkioita varten varattiin 46 miljoonaa euroa. Nordean voittopalkkiojärjestelmistä ei jaettu palkkioita vuodelta 2002.

Muita kuluja oli 1 526 miljoonaa euroa eli 8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Vähennys on suurelta osin konsernin kulujen tiukan hallinnan ansiota. Tietotekniikan kehityskulut vähenivät noin 20 prosenttia.

Kulu/tuotto-suhde oli 63 prosenttia (64 prosenttia). Ilman voittopalkkioista tehtyä varausta kulu/tuotto-suhde oli 62 prosenttia.

Luottotappiot

Liiketoiminnan kohdentaminen pohjoismaisiin asiakkaisiin on osaltaan pitänyt luottokannan laadun tyydyttävällä tasolla. Luottokannan laatu on kokonaisuudessaan hyvä. Luottotappioita oli 102 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin, mikä johtui pääasiassa Norjan vähittäispankin luottosalkun osittaisesta heikkoudesta. Luottotappioita oli 0,25 prosenttia luotonannosta ja takauksista.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Pankkitoimintaan liittyvän sijoitustoiminnan tulos parani 48 miljoonaa euroa 170 miljoonaan euroon. Kasvu syntyi korkosalkun tuotoista vuoden alkupuoliskolla ja osakesalkun tuotoista vuoden jälkipuoliskolla.

Henkivakuutus

Henkivakuutustoiminnan tulos oli 149 miljoonaa euroa, kun se vuodelta 2002 oli 2 miljoonaa euroa. Parannus oli seurausta lähinnä henkivakuutuksen uuden liiketoimintamallin asteittaisesta käyttöönotosta. Tämän mallin ansiosta myös Nordean tuloksen heilahtelu väheni vuonna 2003.

Vahinkovakuutus

Konsernin vahinkovakuutustoiminta myytiin vuonna 2002 ja siitä kirjattiin 122 miljoonan euron tappio vuoden 2002 tilinpäätökseen.

Kiinteistöjen arvonalennukset

Nordea on aiemmin ollut yksi Pohjoismaiden suurimmista kiinteistöomistajista. Konsernin strategiana on keskittyä ydinliiketoimintaan ja tehostaa pääoman käyttöä. Tämän vuoksi konsernin kiinteistöomistusta päätettiin vähentää ja aloittaa kiinteistöjen myynti. Nordean Tanskassa omistamat asuinkiinteistöt sekä Nordisk Rentingin ja Cityconin osakkeet myytiin ja lisäksi joulukuussa allekirjoitettiin sopimus, jolla Nordea myi 97 kiinteistöä Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa. Joulukuussa myydyt kiinteistöt olivat ensisijaisesti suurehkoja aluekontoreita ja perinteisiä pankkikontoreita.

Vuoden 2003 tilinpäätökseen kirjattiin kiinteistöjen myyntiin liittyvä 115 miljoonan euron arvonalennus. Viime aikaisista ja meneillään olevista kiinteistömyynneistä odotetaan saatavan yhteensä noin 200 miljoonan euron nettovoitto. Luvussa on otettu huomioon 115 miljoonan euron arvonalennus ja 300 miljoonan euron myyntivoitto, joka uskotaan saatavan vuonna 2004.

Tulos

Tulos parani 68 prosenttia 1 490 miljoonaan euroon. Tulosta paransivat aikaisempaa suurempi liikevoitto ja vuoden kolmannella neljänneksellä kirjattu verosaaminen. Vuoden 2002 tulosta heikensivät eläkesäätiölle maksetut kannatusmaksut ja vuoden 2003 tulosta puolestaan viimeisellä neljänneksellä tehdyt arvonalennukset.

Yhteenveto vuoden viimeisen neljänneksen tuloksesta

Vuoden viimeisen neljänneksen liikevoitto oli 383 miljoonaa euroa. Edellisen neljänneksellä liikevoitto oli 470 miljoonaa euroa, joten vähennystä oli 19 prosenttia. Liiketoiminnan tuotot ja kulut kehittyivät vakaasti. Liikevoittoa pienensivät voittopalkkiojärjestelmiin liittyvät kulut, joita ei ollut jaksotettu vuoden aikaisemmillä neljänneksillä, sekä IBM:n kanssa perustetun yhteisyrityksen perustamiskustannukset.

Vuoden viimeisen neljänneksen tulos oli 202 miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,07 euroa ja oman pääoman tuotto ilman liikearvon vaikutusta 9,4 prosenttia.

Kun vuoden lopussa tehtyjen kiinteistöomaisuuden arvonalennusten negatiivinen vaikutus oikaistaan, osakekohtainen tulos oli 0,10 euroa ja oman pääoman tuotto ilman liikearvon vaikutusta 13,4 prosenttia.

Tuotot

Rahoituskate oli prosentin parempi kuin edellisneljänneksellä.

Luotonanto väheni 3 miljardia euroa 146 miljardiin euroon, kun taseeseen kirjattujen yritysluottojen määrää pienennettiin strategian mukaisesti. Myös valuuttakurssimuutokset pienensivät luottojen määrää. Asuntoluottojen kysyntä pysyi vilkkaana ja henkilöasiakkaiden luotot lisääntyivät miljardilla eurolla. Etenkin yritysten talletukset lisääntyivät.

Lyhyet korot pysyivät vakaina lukuun ottamatta Norjaa, missä korkoja laskettiin vielä 0,50 prosenttiyksikköä lisää. Henkilöasiakkaiden luotto- ja talletusmarginaalit pysyivät vakaina. Aktiivinen korkoriskien hallinta lievensi matalien markkinakorkojen vaikutusta. Suuryrityksille annettujen luottojen marginaalit kasvoivat ja talletusmarginaalit pysyivät pääosin ennallaan.

Palkkiotuottoja ja -kuluja kertyi nettomääräisesti 388 miljoonaa euroa, kun niitä kolmannella neljänneksellä

oli 379 miljoonaa euroa. Varallisuudenhoidon palkkiotuotot lisääntyivät 129 miljoonaan euroon omaisuuslajimuutosten, uusien sijoitusten määrän voimakkaan kasvun ja omaisuuden arvonnousun seurauksena. Palkkiotuotot talletuksista ja maksuliikenteestä pysyivät kolmannen neljänneksen korkealla tasolla ja niitä oli 200 miljoonaa euroa.

Arvopaperikaupan tuotot olivat 125 miljoonaa euroa, kun niitä kolmannella neljänneksellä oli 130 miljoonaa euroa. Marketsin asiakkaiden arvopaperikauppa jatkui vilkkaana.

Muita tuottoja kertyi 36 miljoonaa euroa, kun niitä kolmannella neljänneksellä oli 56 miljoonaa euroa. Viimeisen neljänneksen lukuun sisältyy pieni kertaluonteinen myyntivoitto. Tämän ohella muut tuotot liittyvät pääasiassa kiinteistöihin. Kolmannella neljänneksellä muihin tuottoihin sisältyi OMHEXin osakkeisiin liittyviä realisoitumattomia arvonnousuja ja norjalaisen perintäyhtiö Inkassosentralenin myynnistä saatu voitto.

Kulut

Kulut yhteensä olivat 973 miljoonaa euroa. Lisäystä edellisneljänneksestä oli 92 miljoonaa. Erään sisältyi 46 miljoonan euron varaus voittopalkkiojärjestelmästä ja 30 miljoonaa euroa IBM:n kanssa perustettuun yhteistyrytykseen liittyviä kuluja. Tulokseen sidotut palkkiot ja uudelleenjärjestelykulut kasvoivat hieman, mutta kausiluonteisesti vilkastunut toiminta lisäsi kuluja vain marginaalisesti. Kulut pidettiin tiukasti hallinnassa myös vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Henkilöstökulut vähenivät 20 miljoonaa euroa. IBM:n kanssa perustettuun yhteistyrytykseen siirtyi Nordeasta 900 henkilöä, mikä vähensi henkilöstökuluja 12 miljoonaa euroa.

Muut kulut kasvoivat 66 miljoonaa euroa 416 miljoonaan euroon. Erään sisältyy toimintojen ulkoistamiseen sekä IBM:n kanssa perustettuun yhteistyrytykseen liittyviä kuluja.

Luottotappiot

Luottotappioita oli 84 miljoonaa euroa, mikä vastaa vuositasolla 0,23 prosenttia luotonannosta ja takauksista. Luottotappioista suurin osa liittyy Norjan vähittäispankin luotonantoon ja lähes yksinomaan kalanviljely-yrityksiin.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Pankkitoimintaan liittyvän sijoitustoiminnan tulos kasvoi 6 miljoonaa euroa 33 miljoonaan euroon. Osakesijoitusten tuotot kehittyivät myönteisesti. Myös korkosijoitukset paransivat viimeisen neljänneksen tulosta keskipitkien ja pitkien korkojen noususta huolimatta.

Henkivakuutus

Henkivakuutuksen tulos oli 40 miljoonaa euroa eli sama kuin kolmannella neljänneksellä. Hyvä tulos oli seurausta

henkivakuutuksen uuden liiketoimintamallin asteittaisesta käyttöönotosta. Sijoitusten tuotto parani jonkin verran ja varauksia kasvatettiin.

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset

Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yhtiöiden tuloksesta oli 14 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 10 miljoonaa euroa.

Tulos

Tulos oli 202 miljoonaa euroa (628 miljoonaa euroa). Vuoden viimeisellä neljänneksellä tulosta rasitettiin 115 miljoonan euron arvonalennuksella, joka liittyi kiinteistöjen myyntiin ja vähensi tulosta ennen veroja. Verot olivat 66 miljoonaa euroa. Erässä näkyy koko vuoden verottomien voittojen ja tappioiden vaikutus.

Tuloksen heilahtelua vähennetty onnistuneesti

Nordea vähensi vuonna 2003 vähitellen konsernin toimintaan liittyviä riskejä.

Henkivakuutustoiminnassa otettiin käyttöön uusi toimintamalli. Käyttöön otetaan uusia henkivakuutus tuotteita, joissa takuu koskee ainoastaan vakuutuksen pääomaa. Aikaisemmissa tuotteissa tarjottiin myös taattua tuottoa. Uusissa tuotteissa henkivakuutusyhtiön riskit ovat pienemmät. Toimintamalli, jossa Nordea saa palkkion suorittamastaan työstä, vähentää edelleen Nordean riippuvuutta sijoitustoiminnan tuloksesta.

Tuloksen heilahtelua vuonna 2003 vähensivät myös muutokset Nordean eläkelaitosten sijoitustoiminnan periaatteissa ja salkunhoidossa.

Kulutaso – tavoite saavutettiin, uusi tavoite entistä kunnianhimoisempi

Vuonna 2003 kulut olivat 3 673 miljoonaa euroa. Kulut pysyivät alle tavoitteeksi asetetun vuoden 2002 kulutason myös voittopalkkiojärjestelmiin liittyvä 46 miljoonan euron varaus mukaan lukien.

Kahdentoista viime kuukauden aikana huomiota on kiinnitetty entistä enemmän toiminnan rationalisointiin ja kulujen hallintaan. Useita liiketoimintoja on organisoitu uudelleen. Monimutkaisuuden vähentämiseen tähtävien yhdistymishankkeiden toteuttamisen ja back office- sekä konsernitoimintojen keskittämisen lisäksi toimintoja on ulkoistettu kulusäästöjen saamiseksi. Vuonna 2004 kulujen uskotaan pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2003, kun voittopalkkiojärjestelmien vaikutusta ei oteta kumpanakaan vuonna huomioon.

Luottosalkku – korkealaatuinen ja vakaa

Epävarmoja saamia oli vuoden 2003 viimeisen neljänneksen lopussa nettomääräisesti 713 miljoonaa euroa (844 miljoonaa euroa kolmannella neljänneksellä), joka on 0,49 prosenttia (0,57 prosenttia) luotonannosta. Vähennys

johtuu tietyistä alaskirjauksista ja parannuksista luottokannan tietyissä osissa.

Asuntoluottojen voimakas kasvu vuonna 2003 muutti luottokannan asiakasryhmäkohtaista jakaamaa. Yrityksille annettujen luottojen osuus pienentyi 58 prosentista 53 prosenttiin, kun taas henkilöasiakkaille annettujen luottojen osuus kasvoi 40 prosentista 45 prosenttiin. Julkisyhteisöille annettuja luottoja oli 2 prosenttia koko luotonannosta.

Henkilöasiakkaiden luotoista 76 prosenttia oli asunto-luottoja. Yrityksille annettujen luottojen jakauma ei muuttunut merkittävästi vuonna 2003. Kiinteistötoiminta on edelleen suurin yksittäinen toimiala, jolle luottoja on annettu. Näitä luottoja oli 21,2 miljardia euroa, joka on 15 prosenttia koko luottokannasta.

Kalanviljelyalan yrityksille annettuja luottoja oli 0,9 miljardia euroa, joka on 0,6 prosenttia pankin koko luottokannasta. Lohen hinta pysyi melko vakaana vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä. Useimpien lohen kasvattajien kannalta tämänhetkinen hintataso ei kuitenkaan ole tarpeeksi korkea, jotta toiminta olisi riittävän kannattavaa, ja toimialan suhteen onkin edelleen syytä varovaisuuteen. Norjan kruunu heikkeni, mutta se ei riittänyt kompensoimaan hinnan laskun vaikutusta vuonna 2003.

Pääoman käyttö – vahva pääomarakenne

Oma pääoma oli vuoden lopussa 12 miljardia euroa, ja ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista oli 7,3 prosenttia. Vakavaraisuussuhde oli 9,3 prosenttia.

Nordean pääomarakenne vahvistui vuonna 2003, kun kiinteistöomaisuutta ja muita ydinliiketoiminnan ulkopuolisia varoja myytiin, kun taseen ulkopuolisten sitoumusten osuus kasvoi ja kun riskipainotetun pääomatarpeen (economic capital) ja riskipainotetun tuloksen (economic profit) käsitteet otettiin käyttöön. Tämä kehitys teki mahdolliseksi jatkaa konsernin omien osakkeiden hankkimista.

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 24. huhtikuuta 2003 Nordean hallituksen hankkimaan Nordean omia osakkeita. Valtuutuksen perusteella Nordean hallitus päätti 29. lokakuuta 2003 ostaa enintään 145 miljoonaa omaa osaketta, mikä vastaa noin 5 prosenttia yhtiön osakekannasta. Nordea oli vuoden 2003 loppuun mennessä ostanut 81 608 500 omaa osaketta eli 2,8 prosenttia koko osakekannasta. Osakkeiden keskihinta oli 50,40 Ruotsin kruunua.

Nordean pääomarakenne on vahva myös, kun otetaan huomioon IAS 19/RR29-suosituksen voimaantulo. Suositus muuttaa tiettyjen eläkesitoumuksien laskentaa ja raportointia 1. tammikuuta 2004 alkaen. Vaikutus konsernin nettotulokseen on hyvin vähäinen nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Osakepääomaa alennettiin

183 miljoonaa euroa 1. tammikuuta 2003, mikä vähensi ensisijaisen oman pääoman osuutta riskisijoituksista ja vakavaraisuussuhdetta noin 0,15 prosenttiyksikköä.

Basel II -vakavaraisuussäännösten odotetaan tulevan voimaan vuoden 2006 loppuun mennessä. Uusien määräysten ansiosta säännösten mukaisen pääoman hallinnoinnista tulee aikaisempaa joustavampaa ja tehokkaampaa. Säännösten uskotaan kokonaisuudessaan vaikuttavan myönteisesti Nordean säännösten mukaisen vähimmäispääoman määrään.

IAS:n käyttöönotto

Nordean taloudelliseen raportointiin vaikuttaa jatkossa myös kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) asteittainen käyttöönotto vuodesta 2005 lähtien.

Konsernin juridinen rakenne

Nordean juridisen rakenteen muutosprosessi etenee aiemmin ilmoitetun mukaisesti. Emoyhtiö, Nordea AB (publ), on saanut pankkitoimiluvan, ja sen uusi nimi on 30. tammikuuta 2004 lähtien Nordea Bank AB (publ). Seuraavassa vaiheessa Nordea Bank Sverige fuusioidaan Nordea Bank AB:hen osana prosessia, jossa yhtiöstä tulee eurooppayhtiö. Fuusio toteutuu suunnitelman mukaan 1. maaliskuuta 2004.

Kiinteistöomistukset

Nordea on aiemmin ollut yksi Pohjoismaiden suurimmista kiinteistöomistajista. Konsernin strategiana on keskittyä ydinliiketoimintaan ja tehostaa pääoman käyttöä. Tämän vuoksi konsernin kiinteistöomistusta päätettiin vähentää ja aloittaa kiinteistöjen myynti.

Kiinteistöjen myynti jatkuu ja vuoden 2004 alussa myytiin joukko yksittäisiä toimistorakennuksia Suomessa, niiden joukossa Nordean tietotekniikkakeskus Espoossa, Helsingin keskustassa sijaitseva pankin entinen pääkonttori, muita omassa käytössä olevia kiinteistöjä sekä sijoituskiinteistöjä. Ostajina ovat Catella Investments, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma ja Nordea Pankki Suomen eläkekassa. Myytyjen kiinteistöjen kirjarvo on noin 200 miljoonaa euroa.

Viimeaikaisista ja meneillään olevista kiinteistömyynneistä uskotaan saatavan aiemman arvion mukainen noin 200 miljoonaa euron nettovoitto. Luvussa on otettu huomioon vuoden 2003 tulokseen kirjattu 115 miljoonan euron arvonalennus ja 300 miljoonan euron myyntivoitto, joka odotetaan saatavan jäljellä olevien kiinteistöjen myynnistä vuonna 2004.

Voittopalkkiojärjestelmät ja johdon kannustinohjelma

Nordean voittopalkkiojärjestelmiin varattiin 46 miljoonaa euroa vuonna 2003. Tästä summasta koko henkilöstön varsinaisiin voittopalkkiojärjestelmiin liittyi 19 miljoonaa euroa, joka on 35 prosenttia enimmäismäärästä. Koko konsernin henkilöstön kattavan ylimääräisen järjestelmän

kuluja oli 21 miljoonaa euroa. Lisäksi 6 miljoonaa euroa varattiin ylimääräiseen johdon kannustinohjelmaan, johon kuuluu noin 350 johdon jäsentä.

Nordean hallitus on päättänyt yhdistää henkilöstön voittopalkkiojärjestelmät sekä uudistaa järjestelmää. Samalla johdon ylimääräinen ohjelma vuodelta 2003 korvataan uudella kannustinohjelmalla.

Voittopalkkiojärjestelmän ja kannustinohjelman tavoitteet perustuvat konsernin sisäisiin tavoitteisiin ja konsernin tuloksen vertailuun kilpailijoiden tuloksiin. Molemmat ohjelmat perustuvat käteispalkkioihin ja palkkioiden enimmäismäärät ovat rajoitetut.

Henkilöstö voi saada enintään 2 800 euron voittopalkkion, josta 2 000 euroa perustuu ennalta määritellyyn oman pääoman tuottotasoon. Lisäksi henkilöstö voi saada 800 euron lisäpalkkion, joka perustuu Nordean tulokseen suhteessa konsernin pohjoismaisen vertailuryhmän tuloksiin oman pääoman tuottona mitattuna (ilman liikearvoa). Jos kaikki tavoitteet saavutetaan, ohjelmasta koituu enintään 92 miljoonan euron kulut.

Johdon kannustinohjelmaan kuuluu noin 350 Nordean johtajaa. Tavoitteet perustuvat riskipainotettuun tulokseen (economic profit) ja konsernin tulokseen suhteessa sen pohjoismaisen vertailuryhmän tuloksiin oman pääoman tuottona mitattuna (ilman liikearvoa). Jos tavoitteet saavutetaan, ohjelmaan kuuluvat voivat saada enintään 12 prosenttia yhden vuoden peruspalkastaan. Ohjelmasta aiheutuu enintään 8 miljoonan euron kustannukset.

Nordean osake

Nordean osakekurssi nousi Tukholman pörssissä vuoden viimeisellä neljänneksellä 22 prosenttia. Osakekurssi oli 54,00 Ruotsin kruunua 30. joulukuuta 2003, kun se 30. syyskuuta oli ollut 44,10 Ruotsin kruunua. Osakkeenomistajan saama kokonaistuotto (TSR) vuonna 2003 oli 47,9 prosenttia. Nordea sijoittuu tässä vertailussa kolmannelle tilalle 19 eurooppalaisesta pankista muodostuvassa vertailuryhmässään.

Osinko

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaettaisiin 0,25 euroa osakkeelta eli 48 prosenttia tilikauden tuloksesta. Ehdotettu osinko on 9 prosenttia eli 0,02 euroa osakkeelta suurempi kuin edellisvuonna.

Osingon täsmäytyspäiväksi ehdotetaan 5. huhtikuuta 2004 ja suunniteltu maksupäivä on 14. huhtikuuta 2004. Osake noteerataan ilman osinkoa ensimmäisen kerran 1. huhtikuuta.

Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 31. maaliskuuta 2004 kello 14.00 Ruotsin aikaa Tukholman yliopiston Aula Magnassa. Osakkeenomistajat voivat osallistua kokoukseen myös Espoossa (Dipoli, kello

15.00 Suomen aikaa) ja Kööpenhaminassa (Bella Center, kello 14.00 Tanskan aikaa).

Näkymät

Talouskasvun uskotaan kiihtyvän Pohjoismaissa vuonna 2004. Yksityisen kulutuksen odotetaan lisääntyvän edelleen. Kansainvälisen kysynnän kasvu vaikuttaa myönteisesti vientiteollisuuteen. Lyhyiden korkojen nousu on odotettavissa aikaisintaan tämän vuoden lopulla.

Odotetun talouskasvun perustella mahdollisuudet tuottojen kohtuulliseen kasvattamiseen näyttävät hyviltä.

Liiketoiminnan volyyymeissa on odotettavissa jonkin verran kasvua, mikä liittyy pääasiassa kotitalouksiin.

Liiketoiminnan volyymien kasvun uskotaan kompensoivan matalasta korkotasosta johtuvaa marginaalien yleistä kaventumista. Nordea uskoo hyötyvänsä mahdollisesta lyhyiden korkojen noususta vuoden aikana. Tuottojen kehitys riippuu jossakin määrin myös tilanteesta pääomamarkkinoilla.

Kulujen tiukkaan hallintaan kiinnitetään edelleen huomiota. Kulutavoite saavutettiin vuonna 2003. Vuonna 2004 kulujen uskotaan pysyvän vuoden 2003 tasolla, kun tuotantoprosessien keskittämistä ja yhtenäistämistä jatketaan ja toiminnan monimutkaisuutta vähennetään. Kulutavoitteessa ei oteta huomioon voittopalkkiojärjestelmiin liittyviä kuluja kumpanakaan vuonna. Kulutavoite on siten aiemmin ilmoitettua kunnianhimoisempi.

Luottokannan laatua pidetään kokonaisuudessaan hyvänä ja vakaana. Luottokannan laadun ja Pohjoismaiden tämänhetkisten talouden kasvunäkymien perusteella ei ole syytä olettaa, että konsernin keskimääräiset luottotappiot ylittäisivät vuoden 2003 tason.

Tulos liiketoiminta-alueittain vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä

	Liiketoiminta-alueet					Konsernin varain- hallinta	Konserni- toiminnot ja eliminoinnit	Yhteensä
	Vähittäis- pankki	Suuret yritys- ja yhteisö- asiakkaat (CIB)	Varallisuudenhoito ja henkivakuutus		Konsernin varain- hallinta			
			Varall. hoito	Henki- vakuutus				
Miljoonaa euroa								
Asiakasvastuulliset yksiköt:								
Rahituskate	758	103	9		42	-62	850	
Muut tuotot	356	135	70		-5	-7	549	
Tuotot yhteensä, sis. kohdistettavat erät	1 114	238	79		37	-69	1 399	
<i>josta edelleen kohdistetut erät¹</i>	<i>168</i>	<i>-75</i>	<i>-55</i>	<i>-21</i>	<i>2</i>	<i>-19</i>	<i>0</i>	
Kulut yhteensä, sis. kohdistettavat erät	-619	-129	-44		-8	-173	-973	
<i>josta edelleen kohdistetut erät¹</i>	<i>-284</i>	<i>-47</i>	<i>4</i>		<i>-4</i>	<i>331</i>	<i>0</i>	
Luottotappiot	-65	-5				-14	-84	
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	5	3				6	14	
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta	435	107	35		29	-250	356	
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta					33	0	33	
Henkivakuutustoiminnan tulos				26		14	40	
Liikearvopoistot ja arvonalennukset	-7	-7				-32	-46	
Liikevoitto 2003: 10-12	428	100	35	26	62	-268	383	
2003: 7-9	395	92	26	33	35	-111	470	
2003: 4-6	376	131	20	42	91	-81	579	
2003: 1-3	345	107	14	13	58	-157	380	
2002: 10-12	354	141	17	7	27	-100	446	
Oman pääoman tuotto	26 %	15 %					9,7 %	
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta	55 %	54 %	56 %		11 %		67 %	
Muut tiedot, miljardia euroa								
Taseen loppusumma	151	82	4	25	15	-15	262	
Luotonanto	119	20	2		5		146	
Talletukset	70	15	3		7		96	
Investoinnit, miljoonaa euroa	2	0	1	1	0	20	24	
Poistot, miljoonaa euroa	-10	0	-1	-1	0	-17	-29	
Tuotetulos 2003: 10-12			60	44				
2003: 7-9			48	43				
2003: 4-6			41	52				
2003: 1-3			31	22				
2002: 10-12			38	48				

¹ Edelleen kohdistetut erät sisältävät liiketoiminta-alueille jaetut tuotot ja kulut. CIBin tuotoista on vähennetty 75 miljoonaa euroa ja varallisuudenhoidon ja henkivakuutuksen tuotoista on vähennetty 55 miljoonaa euroa. Vähittäispankin tuottoihin on lisätty 168 miljoonaa euroa ja konsernin varainhallinnan tuottoihin 2 miljoonaa euroa.

Nordealla on kolme liiketoiminta-aluetta: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Liiketoimintaa harjoittavilla yksiköillä on tulosvastuu. Konsernin varainhankintaa ja taseriskien hallintaa hoitaa konsernin varainhallinta. Sarakkeessa "konsernitoiminnot ja eliminoinnit" esitetään ne konserniprozessit ja -teknologia -toiminnon, konsernin tuki- ja palvelutoimintojen (pois lukien konsernin varainhallinta) sekä konserniesikunnan tuotot ja kulut, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille. Tässä sarakeessa esitetään myös konsernitiilinpäätöksen oikaisuerät, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille.

Nordean liiketoiminta-alueisiin perustuvassa raportoinnissa ja segmenttiraportoinnissa sovellettavat periaatteet esitetään seuraavassa.

Erien esittämisessä ja yhdistelyssä on käytetty kauden lopun valuuttakursseja ja keskimääräisiä valuuttakursseja tavanomaisten kirjanpitosäännösten mukaisessa raportoinnissa käytettyjen kurssien mukaisesti. Aikaisemmin raportoinnissa on käytetty kiinteitä budjettikursseja. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta käytäntöä.

Asiakasvastuu on Nordeassa keskeisellä sijalla. Asiakkaan asiointi konsernissa sisältyy kokonaisuudessaan asiakasvastuullisen yksikön tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Pääomaa kohdistetaan liiketoimintaa harjoittaville yksiköille niiden ottamien riskien perusteella painotetun pääomatarpeen (economic capital) laskemisessa käytetyn mallin mukaan. Tässä konsernin sisäisessä

mallissa otetaan huomioon luotto-, markkina-, vakuutus- ja liiketoimintariskit sekä operatiiviset riskit ja optimoidaan pääoman käyttö liiketoiminta-alueiden kesken. Kohdistetun oman pääoman tuoton laskemisessa käytetään nimellisverokannan mukaista veroprosenttia.

Strategisia vaihtoehtoja ja tulosta arvioidaan tämän mallin mukaisen riskipainotetun tuloksen (economic profit) perusteella.

Varallisuudenhoidolla ja henkivakuutuksella on asiakasvastuu varallisuudenhoitopalveluista yhteisöasiakkaille ja yksityispankkitoiminnasta lukuun ottamatta vähittäispankin kanssa yhteistä yksikköä. Lisäksi liiketoiminta-alueella on tuotevastuu sijoitusrahastoista ja henkivakuutuksesta. Oheisen taulukon liikevoitossa on mukana asiakasvastuullisten yksiköiden liikevoitto. Varallisuudenhoidon ja henkivakuutuksen tuotetulokset sisältävät konsernin tuotot näistä tuotteista, mukaan lukien myynti- ja jakelukustannukset vähittäispankissa. Varallisuudenhoidon tuotetulos sisältää 35 miljoonan euron liikevoiton lisäksi vähittäispankille kohdistetut 58 miljoonan euron tuotot ja 4 miljoonan euron kulut sijoitusrahastoista. Viimeisen neljänneksen 60 miljoonan euron tuotetulos sisältää lisäksi 29 miljoonan euron myynti- ja jakelukustannukset vähittäispankin konttoreissa.

Tuotot ja kulut kohdistetaan liiketoiminta-alueille ja konsernitoiminnoille bruttomääräisinä, joten kulut kohdistetaan erikseen ja tuotot erikseen. Kulut kohdistetaan laskennallisia yksikköhintoja käyttäen kunkin liiketoiminta-alueiden käyttämien palvelujen perusteella. Tuotot kohdistetaan liiketapahtumien perusteella asiakasvastuullisille yksiköille.

Kulut kohdistetaan siten, että edelleen kohdistettavat erät vähennetään palvelun tuottavan liiketoimintayksikön kuluista ja lisätään vastaanottavan yksikön kuluihin. Konsernitason edelleen kohdistettavien erien summa on siten nolla. Tuottojen kohdistamisessa noudatetaan samaa periaatetta.

Liiketoiminta-alueille kohdistettuihin varoihin sisältyy arvopapereita, saamia luottolaitoksilta ja yleisölle annettuja luottoja. Liiketoiminta-alueille kohdistettuihin velkoihin sisältyy yleisön ja luottolaitosten talletuksia.

Liiketoiminta-alueiden taseisiin sisältyy myös muita varoja ja velkoja, jotka liittyvät suoraan liiketoiminta-alueen tai konsernitoiminnon toimintaan. Tällaisia erä ovat esimerkiksi kertyneet korot, käyttöomaisuus ja liikearvo. Kaikki muut varat ja velat sekä tietyt oikaisuerät, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueelle esitetään sarakkeessa ”konsernitoiminnot ja eliminoinnit”.

Siirtohinnoittelu perustuu markkinakorkoihin ja sitä käytetään kaikkien liiketoiminta-alueille tai konsernitoiminnoille kohdistettujen ja niille kirjattujen varojen ja velkojen hinnoittelussa. Tämän seurauksena liiketoiminta-alueiden rahoituskate muodostuu luotonannon ja talletusten marginaaleista.

Liiketoiminta-alueiden strategisten päätösten perusteella syntynyt liikearvo sisältyy liiketoiminta-alueiden taseisiin. Myös vastaava poistojen, arvonalennusten ja rahoituskulujen tulosvaikutus on kohdistettu liiketoiminta-alueille. Nordean perustamiseen liittyvää liikearvoa ja sen tulosvaikutusta ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille, vaan ne sisältyvät sarakkeeseen ”konsernitoiminnot ja eliminoinnit”.

Riskipainotettu pääoma (economic capital) on kohdistettu liiketoiminta-alueille niiden riskien perusteella. Liiketoimintayksiköt saavat osana rahoituskatetta pääomahyvityksen, joka vastaa omaan pääomaan rinnastettavan pääoman odotettavissa olevaa keskimääräistä pitkän aikavälin riskitöntä tuottoa. Muita lainoja huonommalla etuoikeudella liikkeelle laskettujen lainojen kulut, jotka ylittävät Liborin, on käytetyn riskipainotetun pääoman perusteella sisällytetty liiketoiminta-alueiden rahoituskatteeseen.

Konsernin sisäiset tapahtumat eri maiden ja juridisten yksiköiden välillä hinnoitellaan markkinahintaan OECD:n siirtohinnoittelua koskevien säännösten mukaisesti. Tuotot ja kulut näistä tapahtumista yhdistellään kokonaisuudessaan asianomaisen liiketoiminnan tulokseen määriteltyjen tuote- ja asiakasvastuiden perusteella. Kuten yllä on mainittu, sijoitusvaroihin liittyvä tulos ja henkivakuutustoiminnan myyntipalkkiot ja marginaalit sisällytetään kokonaisuudessaan vähittäispankin lukuihin.

Sarakkeessa ”konsernitoiminnot ja eliminoinnit” esitetään Nordean perustamiseen liittyvän liikearvon lisäksi tuotot ja kulut kiinteistöomistuksista, keskitetyt luottotappiovaraukset, osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta sekä kulut sellaisista konsernitoiminnoista, jotka eivät ole liiketoiminta-alueille tarkoitettuja palveluja. Niitä ei ole sisällytetty asiakasvastuullisten yksiköiden tulokseen.

Vähittäispankki

- **Myynti edelleen vilkasta**
- **Luottotappioita Norjan vähittäispankissa**
- **Oman pääoman tuotto 26 prosenttia**

Vähittäispankki palvelee sekä henkilöasiakkaita että pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Liiketoiminta-alueen tehtävänä on näille asiakkaille suunnattujen palveluiden kehittäminen, markkinointi ja jakelu.

Markkinat

Vähittäispankin tuotteiden kysyntä pysyi vakaana vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä. Keskuspankkikorkoja laskettiin edelleen Norjassa. Osakekurssit nousivat sekä Pohjoismaissa että muualla maailmassa neljänneksen aikana ja sijoitusrahastojen kysyntä oli vilkasta.

Liiketoiminta

Henkilöasiakkaiden luotot jatkoivat voimakasta kasvuaan. Luotonanto lisääntyi neljänneksen aikana 1,5 miljardia euroa 63 miljardiin euroon. Kasvua oli 2 prosenttia. Henkilöasiakkaiden talletukset pysyivät ennallaan 41,0 miljardissa eurossa.

Henkilöasiakkaille annettujen luottojen marginaalit laskivat viimeisellä neljänneksellä hieman lähinnä Suomen tiukan kilpailutilanteen vuoksi.

Yritysten luotot ja talletukset kehittyivät epäyhtenäisesti viimeisellä neljänneksellä. Luotonanto oli 56,0 miljardia euroa, laskua 2 prosenttia. Talletukset kasvoivat 3 prosenttia ja niitä oli 29,0 miljardia euroa.

Yritysassiakkaiden luottomarginaalit pysyivät edellisneljänneeseen verrattuna ennallaan.

Kokonaisuutena luotonanto kasvoi hieman viimeisellä neljänneksellä ja vuoden lopussa luottoja oli 119,0 miljardia euroa. Kasvua oli 6 prosenttia vuoden 2002 loppuun verrattuna (8 prosenttia valuuttakurssien muutokset huomioon ottaen). Yli puolet luotonannosta oli henkilöasiakkaiden asuntoluottoja ja yritysten kiinnelainoja.

Myös talletukset lisääntyivät ja vuoden lopussa niitä oli 70,0 miljardia euroa. Kasvua oli 3 prosenttia vuoden 2002 loppuun verrattuna (5 prosenttia valuuttakurssien muutokset huomioon ottaen).

Talletusmarginaalit pysyivät lähes ennallaan alhaisista markkinakoroista huolimatta. Aktiivinen korkoriskien hallinta konsernissa vaikutti tähän myönteisesti.

Sijoitusrahastojen kysyntä oli vilkasta viimeisellä neljänneksellä. Hyvään myyntitulokseen vaikuttivat myös vuosimaksulliset kortit, joita myytiin 70 000 kappaletta. Korteja on nyt käytössä noin 3,7 miljoonaa.

Tanskan vähittäispankissa eläkevakuutus tuotteiden kysyntä oli vilkasta.

Suomessa vähittäispankki otti käyttöön uuden alueellisen organisaation siten, että alueiden kokonaismäärä väheni 33 alueesta 21 alueeseen. Tavoitteena on lisätä asiakaslähtöisyyttä ja parantaa kannattavuutta. Henkilöstömäärä vähenee.

Ruotsissa vähittäispankki ja ICA Banken ovat allekirjoittaneet käteisnostoihin liittyvän sopimuksen. Nordea toi ensimmäisenä pankkina Ruotsissa markkinoille useita toimintoja sisältävän kansainvälisen korttistandardin mukaisen sirukortin.

Norjassa vähittäispankin organisaatiota muokattiin edelleen, jotta sen asemaa voitaisiin vahvistaa entistä paremman asiakaspalvelun avulla. Sekä esikunta-toimintojen että konttoriverkoston toimintaa tehostettiin.

Verkkopankki

Verkkopankkiasiakkaiden määrä kasvoi vuoden viimeisellä neljänneksellä 0,1 miljoonalla ja oli lähes 3,7 miljoonaa. Asiakkaista 3,3 miljoonaa oli henkilöasiakkaita. Internetin välityksellä osakekauppaa käyvien asiakkaiden määrä kasvoi myös nopeasti ja oli viimeisen neljänneksen lopussa 335 000.

Verkkopankkitoiminta kasvoi edelleen nopeasti viimeisen neljänneksen aikana. Verkkopankkiin kirjaututtiin 36,1 miljoonaa kertaa, joten kasvua oli 7,4 miljoonaa eli 26 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Maksujen määrä oli viimeisellä neljänneksellä 39,9 miljoonaa; kasvua 4,6 miljoonaa eli 13 prosenttia.

Tulos

Tuotot yhteensä lisääntyivät 2 prosenttia edellisneljänneeseen verrattuna. Rahoituskate kasvoi prosentin pääasiassa volyymin kasvun vuoksi.

Palkkiotuotot ja -kulut ja muut tuotot kasvoivat 5 prosenttia viimeisellä neljänneksellä. Sijoitusrahastojen kysynnän kasvu ja maksuliikenteen palvelumaksujen nousu vaikuttivat myönteisesti palkkiotuottoihin. Tuottoihin sisältyi myös 10 miljoonan euron kertaluonteinen myyntivoitto.

Kulut pidettiin tiukasti hallinnassa ja ne kasvoivat prosentin kolmanteen neljänneeseen verrattuna. Henkilöstömäärä väheni viimeisellä neljänneksellä noin 350:llä.

Tulos ennen luottotappioita oli 495 miljoonaa euroa eli kasvua oli 3 prosenttia kolmanteen neljänneeseen verrattuna. Kulu/tuotto-suhde oli viimeisellä

neljänneksellä 55 prosenttia, kun se kolmannella neljänneksellä oli 56 prosenttia.

Luottotappioita oli neljänneksellä 65 miljoonaa euroa, josta 60 miljoonaa euroa liittyi Norjan vähittäispankkiin. Vuonna 2003 luottotappiot keskittyivät pieneen osaan Norjan vähittäispankin luottokantaa, ja muissa maissa luottotappiot olivat hyvin pienet. Suomessa vähittäispankki myi vakuudettomia saataviaan, ja niistä

kirjattiin 26 miljoonan euron voitto luottotappioiden palautuksina.

Viimeisen neljänneksen liikevoitto oli 428 miljoonaa euroa, joten kasvua oli 8 prosenttia kolmanteen neljännekseen verrattuna. Oman pääoman tuotto oli 26 prosenttia, kun se kolmannella neljänneksellä oli 24 prosenttia.

Liikevoitto

	Yhteensä		Vähittäis- pankki, Tanska		Vähittäis- pankki, Suomi		Vähittäis- pankki, Norja		Vähittäis- pankki, Ruotsi		Puola ja Baltia	
	10-12 2003	7-9 2003	10-12 2003	7-9 2003	10-12 2003	7-9 2003	10-12 2003	7-9 2003	10-12 2003	7-9 2003	10-12 2003	7-9 2003
Miljoonaa euroa												
Rahoituskate	758	751	208	203	198	191	117	124	225	222	11	11
Palkkiotuotot ja -kulut ja muut tuotot	356	340	87	91	99	78	35	46	124	116	8	6
Tuotot yhteensä	1 114	1 091	295	294	297	269	152	170	349	338	19	17
Kulut yhteensä	-619	-611	-161	-155	-151	-151	-98	-96	-188	-191	-15	-14
Tulos ennen luottotappioita	495	480	134	139	146	118	54	74	161	147	4	3
Luottotappiot	-65	-83	-19	-13	22	-3	-60	-68	-8	2	1	-1
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	5	5	5	5								
Liikearvopoistot	-7	-7							-4	-4	-2	-2
Liikevoitto	428	395	120	131	168	115	-6	6	149	145	3	0
Kulu/tuotto-suhde, %	55	56	54	52	51	56	65	56	54	57	79	84
Oman pääoman tuotto, %	26	24	25	28	44	30	-2	2	32	31	9	-1
Muut tiedot, miljardia euroa												
Luotonanto	119,0	118,8	33,1	32,7	26,9	26,6	18,9	19,5	38,3	38,4	1,8	1,6
Talletukset	70,0	69,3	15,3	15,3	22,6	21,9	10,0	10,4	21,2	20,7	0,9	1,0
Riskipainotettu pääomatarve	4,7	4,7	1,4	1,3	1,1	1,1	0,8	0,9	1,3	1,3	0,1	0,1

Marginaalit¹

	10-12 2003	7-9 2003
Luottomarginaalit, %		
Yritysasiakkaat	1,2 %	1,2 %
Henkilöasiakkaat	1,6 %	1,7 %
Kokonaismarginaali	1,4 %	1,5 %
Talletusmarginaalit, %		
Yritysasiakkaat	1,0 %	1,0 %
Henkilöasiakkaat	1,7 %	1,6 %
Kokonaismarginaali	1,4 %	1,4 %

¹ Marginaalit eivät sisällä Puolan ja Baltian maiden lukuja.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	1-12 2003	10-12 2003	7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	1 544	428	395	376	345	354
Oman pääoman tuotto, %	24	26	24	23	22	18
Kulu/tuotto-suhde, %	57	55	56	57	60	58
Asiakaskunta: henkilöasiakkaita, miljoonaa	9,6	9,6	9,7	9,7	9,7	9,7
yritysasiakkaita, miljoonaa	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Henkilöstömäärä (henkilötövuotta)	18 407	18 407	18 771	19 246	19 992	20 300

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat

- **Tuotot kasvoivat viimeisellä neljänneksellä**
- **Marketsin toiminta jatkui vilkkaana**
- **Luottotappiot edelleen matalalla tasolla**

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat tarjoaa monipuolisia finanssituotteita ja -palveluita konsernin kaikille yritysasiakasryhmille. Sillä on asiakasvastuu suuryrityksistä, shipping-, offshore- ja öljyalan yrityksistä sekä rahoituslaitoksista.

Markkinat

Toiminta Pohjoismaiden luotto- ja pääomamarkkinoilla oli viimeisellä neljänneksellä hieman hiljaisempaa kuin vuoden 2003 aiemmillä neljänneksillä. Kysyntä oli edelleen vakaata kansainvälisessä toiminnossa ja shippingissä toimialan monien sektorien hyvien tuottojen ansiosta.

Osakemarkkinoiden myönteinen kehitys jatkui Pohjoismaissa viimeisellä neljänneksellä. Vaihto pysyi vakaana kolmanteen neljännekseen verrattuna.

Osakemarkkinat

	Markkinavolyymi		Markkinaindeksi
	10-12, 2003 mrd. euroa	10-12 vs. 7-9 %	10-12 %
Tanska	17,1	-2,8	2,6
Suomi	37,6	-3,1	8,3
Norja	19,6	0,5	19,9
Ruotsi	77,0	2,4	12,7

Liiketoiminta

Suurasiakastoiminnon tuotot vähenivät hieman kolmanteen neljännekseen verrattuna heikon kysynnän vuoksi.

Cash Management sai hoidettavakseen useita merkittäviä toimeksiantoja. Yksi niistä oli sopimus maksujen ja saatavien hoidosta neljässä Pohjoismaassa sekä Puolassa ja Baltian maissa yhtä integroitua ratkaisua käyttäen.

Rahoituslaitoksia palvelevan toiminnon toiminta markkinoilla vilkastui edellisneljännekseen verrattuna, mikä kasvatti arvopaperikaupan tuottoja ja palkkiotuottoja.

Säilytyspalveluissa tapahtumamäärät laskivat 6 prosenttia kolmanteen neljännekseen verrattuna lähinnä Suomen osakemarkkinoiden hiljentymisen vuoksi. Säilytettävän varallisuuden määrä laski prosentin 397 miljardiin euroon.

Kansainvälisen toiminnon ja shippingin toiminta oli vilkasta viimeisellä neljänneksellä. Nordea sai hoidettavakseen useita merkittäviä järjestelyjä, mikä vahvisti konsernin asemaa kansainvälisten velkajärjestelyjen johtavana hoitajana.

Markets-toiminnon liiketoiminta jatkui vilkkaana. Johdannaisten ja erityisrahoituksen kysyntä pysyi vakaana kuten aikaisempinakin neljänneksinä. Kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmiä yksinkertaistava Trading Infrastructure Programme (TIP) otettiin käyttöön Tanskassa viimeisellä neljänneksellä. Kolmannen neljänneksen myönteinen kehitys jatkui osakekaupassa, ja osakekaupan tuotot kasvoivat kaikkien Pohjoismaiden markkinoilla. Nordealla oli kolmanneksi suurin markkinaosuus Pohjoismaiden markkinoista. Osakekauppaan liittyvien toimintojen siirtäminen Marketsiin ja Corporate Financen siirtyminen suurasiaustoimintoon etenee suunnitelman mukaan.

Tulos

Tuotot yhteensä olivat viimeisellä neljänneksellä 238 miljoonaa euroa; kasvua 26 miljoonaa euroa edellisneljänneksestä. Rahoituskate oli 103 miljoonaa euroa eli 8 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisneljänneksellä luottomarginaalien ja talletusvolyymien kasvun ansiosta. Muut tuotot olivat 135 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 18 miljoonaa euroa. Erityisesti rahoituslaitoksilta saadut palkkiotuotot kasvoivat.

Kulut yhteensä olivat viimeisellä neljänneksellä 129 miljoonaa euroa eli 10 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisneljänneksellä. Tämä johtui tietotekniikkakulujen kasvusta ja kansainvälisen konttoriverkoston suuremmista uudelleenjärjestelykuluista edellisneljännekseen verrattuna. Henkilöstömäärä väheni edelleen viimeisellä neljänneksellä.

Luotonanto laski edellisneljänneksen 23 miljardista eurosta 20 miljardiin euroon viimeisellä neljänneksellä. Tämä johtui euron vahvistumisesta, kansainvälisten luottosalkkujen edelleen jatkuneesta vähentämisestä ja markkinoiden hiljaisesta toiminnasta. Luottotappiot olivat 6 miljoonaa euroa eli ne olivat edelleen matalalla tasolla.

Liikevoitto oli 100 miljoonaa euroa ja oman pääoman tuotto 15 prosenttia. Riskipainotettu pääomatarve väheni edelleen ja oli 1,8 miljardia euroa viimeisellä neljänneksellä. Kulu/tuotto-suhde oli 54 prosenttia.

Liikevoitto toiminnoittain

	Yhteensä		Suur-asiakkaat ¹		Rahoituslaitokset ¹		Kansainvälinen toiminto ja shipping ¹		Investointipankki ¹		Muut		Markets ²	
	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9 ³
	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Miljoonaa euroa														
Rahoituskate	103	95	56	55	12	9	33	29	0	0	2	2	8	13
Muut tuotot	135	117	39	64	46	37	12	15	14	14	24	-13	117	92
Tuotot yhteensä	238	212	95	119	58	46	45	44	14	14	26	-11	125	105
Kulut yhteensä	-129	-119	-35	-34	-31	-25	-13	-11	-7	-12	-43	-37	-60	-54
Tulos ennen luottotappioita	109	93	60	85	27	21	32	33	7	2	-17	-48	65	51
Luottotappiot	-6	-1	-10	0	4	0	1	-2	0	0	-1	1		
Maariskivaraus	1	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0		
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0		
Liikearvopoistot	-7	-2	-1	-1	-1	-1	0	0	-6	0	1	0		
Liikevoitto	100	92	50	86	30	20	33	31	1	2	-14	-47	65	51
Muut tiedot, miljardia euroa														
Luotonanto	20,0	23,0	11,9	14,2	1,7	2,3	6,4	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0		
Talletukset	15,2	13,4	7,4	5,5	5,7	6,1	2,1	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0		
Riskipainotettu pääomatarve	1,8	2,0	1,1	1,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2

¹ Luvut ovat tuloseriä toiminnon asiakasvastuullisena harjoittamasta toiminnasta. Sillä on tuottoja ja kuluja myös toiminnasta, josta sillä on palvelu- ja tuotevastuu. Nämä on kohdistettu konsernin muille asiakasvastuullisille yksiköille.

² Marketsilla on tuotevastuu valuutta- ja rahamarkkinatuotteista ja niihin liittyvistä johdannaisista sekä muista kaupankäyntituotteista. Marketsin toimintaa seurataan tuotekohtaisen tuloksen avulla. Tuotetulos sisältää kaikki kyseiseen tuotteeseen liittyvät tuotot ja kulut, jotka kohdennetaan CIB:n ja vähittäispankin asiakasvastuullisille yksiköille.

³ Marketsin tulokseen on kolmannella neljänneksellä siirretty 17 miljoonaa euroa aiemmin keskitettynä varauksena käsitellystä varauksesta. Tämä siirto pienensi Marketsin tuottoja, mutta sillä ei ollut vaikutusta konsernin tulokseen. Varaus perustuu vastapuoliriskin mukaanottamiseen Marketsin johdannaissopimusten käyvässä arvossa.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	1-12	10-12	7-9	4-6	1-3	10-12
	2003	2003	2003	2003	2003	2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	430	100	92	131	107	141
Oman pääoman tuotto, %	14	15	13	19	15	18
Kulu/tuotto-suhde, %	53	54	56	52	50	55
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	2 102	2 102	2 172	2 316	2 363	2 444

Varallisuudenhoito ja henkivakuutus

- **Myynti vilkasta ja tulos hyvä**
- **Hoidossa oleva varallisuus 113 miljardia euroa vuoden lopussa**
- **Läpimurto myynnissä kansainvälisille asiakkaille**
- **Henki- ja eläkevakuutuksen tulos vakaa**
- **Nordea kuuluu Länsi-Euroopassa 10 ja koko maailmassa 20 johtavan yksityispankin joukkoon**

Liiketoiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöasiakkaiden varallisuudenhoito, henki- ja eläkevakuutus, sijoitusrahastot, yksityispankkitoiminta sekä toiminta yksityishenkilöiden säästämismarkkinoilla.

Markkinat

MSCI World -indeksi nousi vuoden 2003 viimeisen neljänneksen aikana 5,5 prosenttia. Osaketuotteiden myynti alkoi elpyä Pohjoismaiden markkinoilla kysynnän oltua pitkään heikkoa. Kansainvälisillä myyntikanavilla – eurooppalainen jakelukanava mukaan lukien – myytiin lähes pelkästään osaketuotteita vuoden 2003 aikana.

Liiketoiminta

Nordea on vähittäismarkkinoille suunnattujen rahastojen markkinajohtaja Pohjoismaissa. Näihin rahastoihin sijoitettiin uutta varallisuutta miljardi euroa, ja niihin sijoitettuja varoja oli vuoden lopussa 31,8 miljardia euroa.

Pohjoismaiset rahastot – markkinaosuudet vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä ja koko vuoden aikana

	Pohjois- maat	Tanska	Suomi	Norja	Ruotsi
Nettomyynti, 10-12	14,2 %	21,0 %	2,8 %	12,9 %	3,5 %
Nettomyynti, koko vuosi	18,7 %	24,9 %	29,6 %	8,0 %	8,0 %
Hoidossa oleva varallisuus vuoden lopussa	19,4 %	26,5 %	24,3 %	8,6 %	16,6 %

Konsernin osuus rahastojen myynnistä Pohjoismaissa oli 15,3 prosenttia vuonna 2002, ja se kasvoi 18,7 prosenttiin vuonna 2003. Markkinaosuus vaihteli viimeisellä neljänneksellä ja oli heikompi kuin edellisneljänneksen aikana.

Sekä pohjoismaisessa että eurooppalaisessa private banking -toiminnassa saatiin hoidettavaksi runsaasti uusia sijoituksia ja liiketoiminta oli vilkasta. Viimeisellä neljänneksellä kasvu oli suurinta Suomessa. Uusia sijoituksia oli viimeisellä neljänneksellä 1,6 miljardia euroa, ja Nordean pohjoismaisen private banking -toiminnan hoidossa oleva varallisuus oli 24 miljardia euroa vuoden 2003 lopussa. Nordea Private Banking sijoittui Länsi-Euroopan 8. ja maailman 18. parhaaksi yksityispankiksi Euromoney-lehden varallisuudenhoitoa koskevassa tutkimuksessa vuonna 2003.

Nordean eurooppalaisten vähittäismarkkinoille suunnattujen rahastojen myynti kolmansien osapuolten

välityksellä jatkui vilkkaana, ja viimeisellä neljänneksellä eurooppalaiseen private banking- ja rahastotoimintaan sijoitettiin uutta varallisuutta kaiken kaikkiaan 1,2 miljardia euroa. Hoidossa olevan varallisuuden määrä oli 10,7 miljardia euroa vuoden 2003 lopussa. Saksalaisen konsulttiyritys FERI:n tutkimuksen mukaan Nordea oli vuonna 2003 Euroopan viidenneksi suurin useassa maassa toimiva rahastojen hoitaja (marraskuun lopun tilanne).

Yhteisöasiakkaiden uudet sijoitukset olivat neljänneksellä nettomääräisesti 1,5 miljardia euroa, josta uusien kansainvälisten osakesalkkujen osuus oli 1,2 miljardia euroa. Uusia osakesalkkuja saatiin hoidettavaksi lähinnä Isosta-Britanniasta ja Pohjois-Amerikasta. Yhteisöasiakkaiden hoidossa oleva varallisuus oli vuoden 2003 lopussa 22,9 miljardia euroa.

Henki- ja eläkevakuutuksen nettomaksutulo kasvoi viimeisellä neljänneksellä 53 prosenttia 701 miljoonaan euroon, mikä oli seurausta sekä vuodenvaihteen lähestymisestä että entistä tehokkaammasta myynnistä. Henki- ja eläkevakuutuksen varat olivat vuoden lopussa 23,9 miljardia euroa.

Hoidettavaksi saatua uutta varallisuutta oli viimeisellä neljänneksellä ennätysmäärä eli 5,8 miljardia euroa, ja Nordean hoidossa olevan varallisuuden määrä oli suurempi kuin koskaan eli 113 miljardia euroa. Uutta varallisuutta saatiin koko vuoden 2003 aikana hoidettavaksi 12,5 miljardia euroa eli 13 prosenttia vuoden 2002 lopussa hoidossa olleesta varallisuudesta.

Tulos

Varallisuudenhoidon tuotetulos viimeiseltä neljännekseltä oli 60 miljoonaa euroa, lisäystä edellisneljänneksestä 25 prosenttia. Henkivakuutuksen tuotetulos kasvoi edellisneljänneksestä miljoona euroa 44 miljoonaan euroon. Konsernin henkivakuutustoiminnan arvostuserot ja varaukset pysyivät lähes ennallaan ja niitä oli 4,7 prosenttia sitoumuksista.

Varallisuudenhoidon tuotot viimeiseltä neljännekseltä olivat 137 miljoonaa euroa. Tuotot kasvoivat 15 prosenttia ja kulut 8 prosenttia edellisneljännekseen verrattuna. Koko vuoden 2003 kulutaso on 5 prosenttia alempi kuin vuonna 2002 sekä rakennemuutosten että jatkuvan kulujen hallinnan seurauksena.

Riskipainotettu pääomatarve oli varallisuudenhoidossa 133 miljoonaa euroa ja henki- ja eläkevakuutuksessa 967 miljoonaa euroa. Kolmanteen neljännekseen verrattuna molempien toimintojen riskipainotettu pääomatarve kasvoi jonkin verran.

Volyymit, uudet sijoitukset ja marginaalit

Miljardia euroa	Yhteensä			Tanska		Suomi		Norja		Ruotsi	
	10-12	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9
	Uudet			2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
	2003	sij.	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Asiakas-/markkinakohtaiset tiedot											
Henkilöasiakkaille suunnatut rahastot Pohjoismaissa	31,8	1,0	30,4								
Private banking -asiakkaat Pohjoismaissa	24,0	1,6	21,5								
Private banking- ja rahastoasiakkaat Euroopassa	10,7	1,2	10,3								
Yhteisöasiakkaat	22,9	1,5	21,4								
Henki- ja eläkevakuutus	23,9	0,4	23,4								
Yhteensä	113,3	5,8	107,0								
Yksikkökohtaiset tiedot											
Sijoitusrahastot, volyymit ¹	41,2		38,4	13,0	12,1	5,2	5,1	1,5	1,3	16,0	15,3
Investment Management, volyymit ²	73,7		70,4								
Sijoitusrahastomarginaali, % ³	0,99		0,98	0,60	0,57	1,21	1,16	0,88	0,85	1,06	1,10
Investment Management -marginaali, % ²	0,19		0,17								

¹ Mukaan lukien Pohjoismaiden ulkopuolella 4,5 miljardia euroa kolmannella neljänneksellä ja 5,5 miljardia euroa viimeisellä neljänneksellä.

² Sisältää Nordean sijoitusrahastot ja konsernin omat henki- ja eläkevakuutusvarat.

³ Tanskan marginaalit ovat nettomarginaaleja ja muiden maiden marginaalit bruttomarginaaleja (ennen rahastojen hallinnointikuluja).

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – varallisuudenhoito

Miljoonaa euroa	1-12	10-12	7-9	4-6	1-3	10-12
	2003	2003	2003	2003	2003	2002
Tuotot	472	137	119	111	105	115
Kulut	-184	-48	-44	-44	-47	-52
Jakelukulut	-108	-29	-27	-26	-26	-25
Tuotetulos	180	60	48	41	31	38
<i>josta vähittäispankin osuus</i>	<i>81</i>	<i>25</i>	<i>22</i>	<i>19</i>	<i>15</i>	<i>19</i>
Kulu/tuotto-suhde, %	62	56	60	63	70	67
Riskipainotettu pääomatarve	133	133	122	119	120	129
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	113	113	107	102	95	96
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	784	784	804	829	838	853

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – henkivakuutus

Miljoonaa euroa	1-12 2003	10-12 2003	7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002
<i>Perinteinen henkivakuutus</i>						
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	1 863	533	370	461	499	595
Vakioitu sijoitustoiminnan tulos ¹	977	244	236	247	250	284
Maksetut korvaukset ja varausten muutos	-2 481	-687	-532	-626	-636	-770
Vakuutustoiminnan liikekulut	-107	-28	-24	-28	-27	-30
Oikaistu tulos¹	252	62	50	54	86	79
Kurssivaihteluiden vaikutus sijoitustoiminnan tulokseen	18	-114	-151	297	-14	117
Laskuperustekorron muutos	63	111	126	-126	-48	-83
Säännösten mukainen tulos	333	59	25	225	24	113
josta vakuutuksenottajien osuus	-40	-6	-13	-13	-8	0
josta siirrot varauksiin/varauksista	-136	-10	28	-165	11	-51
Muun liiketoiminnan tulos	0	-2	-1	4	-1	-4
Tuotetulos ennen jakelukuluja	157	41	39	51	26	58
<i>Sijoitussidonnaiset vakuutukset</i>						
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	442	168	87	87	100	127
Tuotetulos ennen jakelukuluja	16	6	7	4	-1	-7
<i>Yhteensä</i>						
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	2 305	701	457	548	599	722
Tuotetulos ennen jakelukuluja	173	47	46	55	25	51
Vähittäispankin jakelukulut	-12	-3	-3	-3	-3	-3
Tuotetulos²	161	44	43	52	22	48
josta vähittäispankin osuus	47	18	10	10	9	41
Joukkolainat	14 862	14 862	15 125	15 004	14 837	14 551
Osakkeet	3 361	3 361	2 953	2 921	2 391	2 524
Kiinteistöt	2 186	2 186	2 021	2 007	1 999	2 041
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	3 497	3 497	3 275	3 147	2 890	2 974
Sijoitukset yhteensä	23 906	23 906	23 374	23 079	22 117	22 090
Sijoitusten tuotto, % ³	5,8	0,7	0,4	3,3	1,4	2,7
Vastuuvelka	22 859	22 859	22 474	22 140	21 302	21 370
josta arvostuserot ja varaukset	878	878	842	869	535	551
Riskipainotettu pääomatarve	967	967	879	879	1 075	1 324
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	1 012	1 012	1 014	1 008	1 011	1 013

¹ Säännösten mukaisessa raportoinnissa sijoitukset arvostetaan markkina-arvoon, minkä vuoksi lyhytaikaiset kurssivaihtelut vaikuttavat tulokseen. Vakioitu sijoitustoiminnan tulos on laskettu henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden pitkän aikavälin tuotto-odotuksen mukaan.

² Konsernin tuloslaskelmassa esitetystä henkivakuutustoiminnan tuloksesta on vähennetty vähittäispankille maksetut palkkiot. Tässä taulukossa esitetystä tuotetuloksesta näitä palkkioita ei ole vähennetty, sillä ne lisäävät konsernin tulosta henki- ja eläkevakuutustoiminnasta.

³ Ilman sijoitussidonnaisten vakuutusten vaikutusta.

Konsernin varainhallinta

- **Varainhankinta oli aktiivista**
- **Osakekaupasta hyvä tulos**

Konsernin varainhallinta vastaa konsernin omista sijoituksista ja muuhun kuin vakuutustoimintaan liittyvästä riskitradingistä sekä konsernin varainhankinnasta ja taseriskien hallinnasta.

Markkinat

Vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä rahoitusmarkkinoilla uskottiin yleisesti talouden elpymiseen. Korot nousivat kaikkialla maailmassa neljänneksen alussa, mutta laskivat jonkin verran vuoden loppua kohti mentäessä. Norjassa korkoja laskettiin vielä 0,50 prosenttiyksikköä lisää. Osakemarkkinoiden myönteinen kehitys jatkui. Yhdysvaltain dollari heikkeni edelleen suhteessa euroon.

Liiketoiminta

Varainhankinta oli viimeisellä neljänneksellä vilkasta, mikä oli seurausta asuntoluottojen voimakkaasta kysynnästä ja volyymien lisäyksestä. Kiinnitysvakuudellisia joukkolainoja laskettiin liikkeeseen etenkin Tanskassa ja Ruotsissa. Säännösmuutokset ja entistä tehokkaampien liikkeeseenlaskumenetelmien kehittäminen Ruotsin ja Tanskan markkinoilla paransivat Nordean varainhankinnan mahdollisuuksia kotimarkkinoilla vuonna 2003.

Konsernin varainhallinta hyötyi neljänneksellä korkojen laskusta Norjassa.

Konsernin sijoitusriskin hallinnan periaatteet hyväksyttiin viimeisellä neljänneksellä, ja ne otettiin käyttöön vuoden 2004 alussa.

Konsernin omien eläkelaitosten riskienhallintaan liittyvien prosessien yhdistämisessä edettiin, kun Norjan eläkesäätiö tuli mukaan ja kun käyttöön otettiin yhteinen eläkeriskin mittaamiseen tarkoitettu menetelmä, jossa arvioidaan sekä varoja että velkoja.

Joulukuun lopussa konsernin varainhallinnan kaupankäyntipositioihin sisältyvä korkoriski oli 98 miljoonaa euroa olettaen, että markkinakorot muuttuisivat samansuuntaisesti yhdellä prosenttiyksiköllä. Edellisneljänneksen lopussa vastaava riski oli 122 miljoonaa euroa.

Osakeriski VaR:na mitattuna oli neljänneksen lopussa 49 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksen lopussa oli 55 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyvät kaikki noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet sekä sijoitukset yksityisiin osakerahastoihin.

Tulos

Vuoden viimeisen neljänneksen liikevoitto oli 62 miljoonaa euroa. Edellisneljänneksellä se oli 35 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tulos oli 33 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 27 miljoonaa euroa.

Korkosijoituksista saatiin 2 miljoonaa euroa voittoa keskipitkien ja pitkien korkojen noususta huolimatta. Vuoden kolmannella neljänneksellä niistä aiheutui 6 miljoonan euron tappio. Osakemarkkinoiden myönteinen kehitys jatkui, ja osakesijoituksista saatiin 31 miljoonan euron tuotto. Kolmannella neljänneksellä vastaava luku oli 33 miljoonaa euroa.

Konsernin varainhankinnan liikevoitto oli 29 miljoonaa euroa (8 miljoonaa euroa).

Liikevoitto toiminnoittain

Miljoonaa euroa	Yhteensä		Konsernin sijoitukset				Konsernin varainhankinta	
			Kiinteätuottoiset arvopaperit		Osakesalkut		10-12	7-9
	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9
	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Tuotot			5	-3	32	33	37	17
Kulut			-3	-3	-1	0	-8	-9
Liikevoitto ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja	29	8					29	8
Sijoitustoiminnan tulos	33	27	2	-6	31	33		
Liikevoitto	62	35						

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	1-12	10-12	7-9	4-6	1-3	10-12
	2003	2003	2003	2003	2003	2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	246	62	35	91	58	27
Kulu/tuotto-suhde, %	12	11	20	8	12	23
Joukkolainat, miljoonaa euroa	14 352	14 352	15 409	15 560	16 778	12 061
Osakkeet, miljoonaa euroa	430	430	441	404	464	476
Sijoitukset yhteensä, miljoonaa euroa	14 782	14 782	15 850	15 964	17 242	12 537
Riskipainotettu pääomatarve	482	482	513	468	462	480
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	100	100	98	98	100	96

Säännösten mukainen tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	10-12		10-12	
		2003	2002	2003	2002
Korkotuotot		1 906	2 601	9 158	10 382
Korkokulut		-1 023	-1 643	-5 500	-6 628
Rahoituskate		883	958	3 658	3 754
Osinkotuotot		1	3	43	36
Palkkiotuotot ja -kulut		405	403	1 533	1 573
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	3	86	76	369	253
Liiketoiminnan muut tuotot		60	63	220	190
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		1 435	1 503	5 823	5 806
Hallintokulut:					
Henkilöstökulut		-559	-531	-2 135	-2 065
Muut hallintokulut		-373	-399	-1 381	-1 481
Poistot ja arvonalennukset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		-84	-90	-299	-330
Kiinteistöjen myynti ja arvonalennukset, netto		-115	0	-115	0
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-1 131	-1 020	-3 930	-3 876
Tulos ennen luottotappioita		304	483	1 893	1 930
Luottotappiot, netto	4	-90	-78	-383	-250
Saamisen turvaamiseksi hankitun omaisuuden arvomuutokset	4	6	2	20	-11
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset		0	0	0	0
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta		14	16	57	52
Liikevoitto, pankkitoiminta		234	423	1 587	1 721
Liikevoitto, vakuutustoiminta	5	34	38	126	-148
Liikevoitto		268	461	1 713	1 573
Eläkekulujen oikaisu		0	2	-16	-281
Verot		-66	-140	-205	-405
Vähemmistöosuus		0	0	-2	0
Tilikauden tulos		202	323	1 490	887
-					
Osakekohtainen tulos, euroa		0,07	0,10	0,51	0,30
Osakekohtainen tulos (laimennusvaikutuksen jälkeen), euroa		0,07	0,10	0,51	0,30

Säännösten mukainen tase, kauden lopussa

		31.12. 2003	31.12. 2002
Vastaavaa, miljoonaa euroa	Liite		
Saamiset luottolaitoksilta		29 037	23 496
Luotonanto	6	145 644	145 740
Joukkolainat ja muut korolliset arvopaperit		32 017	28 166
Osakkeet ja osuudet		648	596
Tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet		421	538
Vakuutustoiminnan varat ¹		22 880	21 534
Aineettomat hyödykkeet		2 090	2 427
Aineelliset hyödykkeet		826	1 874
Muut pankkitoiminnan varat ¹		28 627	25 248
Vastaavaa yhteensä		262 190	249 619
¹ josta osa on sijoituksia, joissa riski on asiakkailla ja vakuutuskenottajilla.		6 673	5 872
Vastattavaa, miljoonaa euroa			
Velat luottolaitoksille		28 753	25 962
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle		95 556	94 177
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		64 380	61 858
Vakuutustoiminnan velat		21 824	20 218
Pakolliset varaukset ja muut velat, pankkitoiminta		34 377	29 369
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		5 115	6 128
Vähemmistöosuus		8	10
Oma pääoma		12 177	11 897
Vastattavaa yhteensä		262 190	249 619
Omien velkojen vakuudeksi asetettu omaisuus		32 378	25 064
Muu vakuudeksi annettu omaisuus		5 782	2 818
Vastuusitoumukset		13 612	15 576
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset		1 392 415	1 136 142

Oman pääoman muutokset

Miljoonaa euroa	2003			2002		
	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä
Oma pääoma kauden alussa	6 056	5 841	11 897	6 051	5 768	11 819
Osinko		-673	-673		-682	-682
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi				14		14
Osakepääoman alennus ²	-23	23	-			
Omat osakkeet ^{1,2}		-460	-460		-177	-177
Toteutumattomien voittojen rahaston muutos	-9	9	-	-3	3	-
Siirrot sidotun ja vapaan pääoman välillä	-1	1	-	-33	33	-
Valuuttakurssierot	32	-109	-77	27	9	36
Tilikauden tulos		1 490	1 490		887	887
Oma pääoma kauden lopussa	6 055	6 122	12 177	6 056	5 841	11 897

¹ Kaupankäyntisalkussa olevien ja Tanskan sijoitustalletuksien salkkuun sisältyvien Nordean osakkeiden lukumäärän muutos. Näitä osakkeita oli joulukuun 2003 lopussa 3,0 miljoonaa (2,7 miljoonaa joulukuun 2002 lopussa).

² Nordean omien osakkeiden hankintaohjelmaan liittyvien osakkeiden lukumäärä oli joulukuun 2003 lopussa 81,6 miljoonaa (57,0 miljoonaa vuoden 2002 lopussa). Yhtiökokous päätti 24. huhtikuuta 2003 alentaa osakepääomaa 22 593 410,56 eurolla, joka vastaa vuoden 2002 lopussa hallussa olleiden omien osakkeiden määrää. Osakepääoman alennus rekisteröitiin lokakuun 2003 alussa ja se tehtiin mitätöimällä osakkeita vastikkeetta. Omien osakkeiden keskimääräinen lukumäärä oli 64,7 miljoonaa tammi-joulukuussa 2003 (33,0 miljoonaa tammi-joulukuussa 2002).

Rahoituslaskelma

Miljoonaa euroa	2003	2002
<i>Liiketoiminta</i>		
Liikevoitto eläkekulujen oikaisun jälkeen	1 697	1 292
Oikaisut kassavirtaan sisällyttämistä eristä	382	759
Maksetut tuloverot	-428	-293
Liiketoiminnan rahavirta ennen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutosta	1 651	1 758
<i>Liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos</i>		
Muutos joukkolainoissa ja muissa korollisissa arvopapereissa	-2 761	6 358
Muutos saamisissa luottolaitoksilta	-3 548	-3 550
Muutos luotonannossa	-267	-8 430
Muutos osakkeissa ja osuuksissa	-32	167
Muutos vakuutustoiminnan varoissa	-1 350	2 110
Muutos johdannaisissa, netto	-115	1 471
Muutos muissa varoissa, pl. johdannaiset	-526	863
Muutos veloissa luottolaitoksille	2 809	-4 283
Muutos yleisön talletuksissa ja muissa veloissa yleisölle	1 378	6 333
Muutos vakuutustoiminnan veloissa	1 606	-2 097
Muutos muissa veloissa, pl. johdannaiset	-94	686
Liiketoiminnan rahavirta	-1 249	1 386
<i>Investoinnit</i>		
Tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeiden ja -osuuksien hankinnat ja myynnit	0	15
Muutos aineettomassa omaisuudessa, netto	675	-54
Muutos aineellisessa omaisuudessa, netto	-25	37
Muutos muissa pysyvissä vastaavissa	-646	-1 267
Investointien rahavirta	4	-1 269
<i>Rahoitustoiminta</i>		
Muutos yleiseen liikkeeseen lasketuissa velkakirjoissa	2 522	850
Muutos veloissa, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-1 013	34
Maksetut osingot	-673	-682
Omien osakkeiden hankinta	-460	-177
Rahoitustoiminnan rahavirta	376	25
Kauden rahavirta	-869	142
Rahavarat kauden alussa		
	8 484	8 323
Valuuttakurssimuutosten vaikutus	14	19
Rahavarat kauden lopussa	7 629	8 484
Muutos	-869	142
Likvidit varat		
Seuraavat erät sisältyvät likvideihin varoihin (miljoonaa euroa):	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Käteiset varat ja saamiset keskuspankeilta	1 748	4 624
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	5 881	3 860

Käteisiin varoihin sisältyy käteiset maksuvälineet ja ulkomaiset setelit. Saamisiin keskuspankeilta sisältyy keskuspankeissa ja julkisen viranomaisen ylläpitämissä postisiirtojärjestelmissä olevat tilit, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

- keskuspankin tai postisiirtojärjestelmän kotipaikka on maassa, jossa yhtiöllä on toimipaikka
- tilillä olevat varat ovat milloin tahansa käytettävissä.

Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta lukuun ottamatta joukkolainoja ja muita korollisia arvopapereita.

Tilinpäätöksen liitteet

Liite 1 Tilinpäätösperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu Ruotsin luottotaitosten ja sijoituspalveluyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan lain (1995:1559), Ruotsin rahoitustarkastuksen (FFFS) määräysten, Ruotsin kirjanpitoneuvoston (RR) suositusten ja kirjanpitoneuvoston pysyvän tulkintakomitean tulkintojen mukaisesti.

Tilinpäätöksessä on noudatettu FFFS:n määräystä 2002:22. FFFS:n määräyksen noudattaminen on joissakin tapauksissa saattanut johtaa poikkeamiseen Ruotsin kirjanpitoneuvoston suosituksista ja tulkinnoista. Rahoitusinstrumentteja koskeva suositus RR27 ei koske luottolaitoksia. Muilla poikkeamilla ei ole ollut olennaista merkitystä tilinpäätökseen. Pankkien muodostaman alakonsernin tilinpäätös on FFFS:n määräysten mukaisesti laadittu rivi-riviltä. Vakuutusyhtiöiden muodostaman alakonsernin tilinpäätös on laadittu tätä yksinkertaisemmalla tavalla.

Tilinpäätösperiaatteet ja laskentatavat ovat olennaisilta osiltaan samat kuin Nordean edellisessä osavuositarkastuksessa. Ruotsin kirjanpitoneuvoston tilinpäätöksen esittämistä koskeva suositus RR22, sijoitusomaisuutta koskeva suositus RR24, segmenttiraportointia koskeva suositus RR25, tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia koskeva suositus RR26 ja valtion avustusten raportointia koskeva suositus RR28 tulivat voimaan 1. tammikuuta 2003. Näiden suositusten noudattaminen on vaikuttanut pääasiassa rahoituserien esittämiseen. Vuoden 2002 ja aikaisempien vuosien luvut on oikaistu uuden käytännön mukaisiksi.

Vaihtokurssit

1 euro = ... Ruotsin kruunua	2003	2002
Tuloslaskelma (keskikurssi)	9,1453	9,1381
Tase (kurssi kauden lopussa)	9,0800	9,1528
1 euro = ... Tanskan kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,4303	7,4301
Tase (kurssi kauden lopussa)	7,4450	7,4288
1 euro = ... Norjan kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,1991	7,5123
Tase (kurssi kauden lopussa)	8,4141	7,2756
1 euro = ... Puolan zlotya		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	4,4202	3,8547
Tase (kurssi kauden lopussa)	4,7019	4,0210

Liite 2 Liiketoiminta-alueisiin perustuvan ja säännösten mukaisen tuloslaskelman välinen täsmäytys

	Säännösten mukainen tuloslaskelma 2003	Muutokset					Liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma 2003
		Arvopaperikaupan tuotot	Sijoitustoiminnan tuotot, pankkitoiminta	Henkivakuutus	Kiinteistöjen arvonalennukset	Liikearvopoistot	
Miljoonaa euroa							
Rahoituskate	3 658	-177	-115				3 366
Muut tuotot	2 165	177	-69				2 273
Tuotot yhteensä	5 823	0	-184				5 639
Kulut yhteensä	-3 930		14		115	144	-3 673
Luottotappiot (ml. saamista turvaamiseksi hankitun omaisuuden arvomuutokset)	-363						-363
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta	57						57
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta			170				170
Henkivakuutustoiminnan tulos	126			23			149
Liikearvopoistot				-23		-144	-167
Liikevoitto	1 713	0	0	0	115	0	1 812
Kiinteistöjen arvonalennukset					-115		-115
Eläkekulujen oikaisu	-16					16	0
Verot	-205						-205
Vähemmistöosuudet	-2						-2
Tilikauden tulos	1 490	0	0	0	0	0	1 490

Arvopaperikaupan tuotot

Rahoituskate Marketsin arvopaperikaupasta sisältyy muihin tuottoihin (arvopaperikaupan tuotot) liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Pankkitoiminnan sijoituksiin liittyvä rahoituskate, myyntivoitot ja myyntitappiot korko- ja osakesijoituksista, saadut osingot sekä sijoitustoiminnan kulut raportoidaan nettomääräisenä yhdellä rivillä liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa.

Henkivakuutus

Henkivakuutustoimintaan liittyvät liikearvopoistot sisältyvät säännösten mukaisessa tuloslaskelmassa henkivakuutustoiminnan tulokseen, joka esitetään yhdellä rivillä. Liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa ne sisältyvät erään "liikearvopoistot".

Kiinteistöjen arvonalennukset

Kiinteistöjen myynnin ja arvonalennusten nettovaikutus sisältyy säännösten mukaisessa tuloslaskelmassa kuluihin. Liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa se on esitetty omalla rivillään liikevoiton jälkeen.

Liikearvopoistot

Liikearvopoistot (pl. henkivakuutustoiminnan liikearvopoistot) sisältyvät säännösten mukaisessa tuloslaskelmassa kuluihin. Liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa ne esitetään omana eräänä.

Eläkekulujen oikaisu

Ruotsin tilinpäätössäännösten mukainen eläkekulujen oikaisu säännösten mukaisessa tuloslaskelmassa sisältyy liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa kuluihin (henkilöstökulut).

	10-12 2003	10-12 2002	2003	2002
Liite 3 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, miljoonaa euroa				
Toteutuneet voitot/tappiot				
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	18	-17	73	26
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	-195	21	-191	-9
Muut	20	0	52	10
Toteutuneet voitot/tappiot yhteensä	-157	4	-66	27
Toteutumattomat voitot/tappiot				
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	-3	36	25	-40
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	135	7	321	42
Muut	-14	0	-23	0
Toteutumattomat voitot/tappiot yhteensä	118	43	323	2
Valuuttatoiminnan nettotuotot	125	29	112	224
Velan lunastus	0	0	0	0
Yhteensä	86	76	369	253

	10-12 2003	10-12 2002	2003	2002
Liite 4 Luottotappiot, netto, miljoonaa euroa				
<i>Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset</i>				
Toteutuneet luottotappiot	-164	-274	-659	-515
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty luottotappiovaraus	73	240	398	439
Tilikauden aikana tehdyt luottotappiovaraukset	-107	-153	-631	-613
Palautukset toteutuneista luottotappioista	43	31	138	100
Luottotappiovarausten peruutukset	69	82	360	307
Luottotappiot saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista, netto	-86	-74	-394	-282
<i>Yleiset luottotappiovaraukset</i>				
Yleisten luottotappiovarausten purku / uudet yleiset luottotappiovaraukset	-13	0	-17	-6
<i>Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut saamiset</i>				
Toteutuneista tappioista kirjatut luottotappiot	-14	-7	-14	-19
Palautukset toteutuneista luottotappioista	21	7	21	19
Luottotappiovarausten purku / uudet luottotappiovaraukset	1	-8	4	29
Luottotappiot saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista, netto	8	-8	11	29
<i>Maariskivaraus</i>				
Maariskivarausten purku / uudet maariskivaraukset	1	4	14	10
<i>Vastuusitoumukset</i>				
Luottotappiot takauksista ja muista vastuusitoumuksista, netto	0	0	3	-1
Luottotappiot, netto (säännösten mukainen tuloslaskelma)	-90	-78	-383	-250
Saamisen turvaamiseksi hankitun omaisuuden arvomuutokset	6	2	20	-11
Luottotappiot, netto (liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma)	-84	-76	-363	-261

	10-12 2003	10-12 2002	2003	2002
Liite 5 Liikevoitto, vakuutustoiminta, miljoonaa euroa				
Vahinkovakuutus, tulos ennen veroja ¹	-	-	-	-78
Henki- ja eläkevakuutus				
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	672	684	2194	2359
Sijoitustoiminnan tuotot	285	381	961	761
Realisoitumattomat sijoitustoiminnan tuotot	-	139	396	-
Korvauskulut ja maksetut korvaukset	-351	-321	-1 305	-1 194
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-475	-697	-1 728	-1 272
Osittamattoman lisävakuutusmaksuvastuun muutos	-11	-39	-114	786
Liiketoiminnan kulut	-39	-42	-148	-156
Sijoitustoiminnan kulut	-11	1	-31	-191
Realisoitumattomat sijoitustoiminnan kulut	-28	-	-	-1 113
Säästöistä perittävä vero	1	-58	-71	32
Sijoitustoiminnan tuotoista vakuustuksenottajielle siirrettävä osuus	-15	-23	-56	-4
Vakuutustekninen tulos, henki- ja eläkevakuutus	28	25	98	8
Sairaus- ja tapaturmavakuutustoiminnan vakuutustekninen tulos	-3	-4	-5	-10
Sijoitustoiminnan tuotoista vakuustuksenottajielle siirrettävä osuus	15	23	56	4
Tulos ennen veroja, henki- ja eläkevakuutus	40	44	149	2
Liikevoitto ennen konsernioikaisuja	40	44	149	-76
Vahinkovakuutustoiminnan myynti	-	-	-	-44
Konsernioikaisut (liikearvopoisto)	-6	-6	-23	-28
Liikevoitto, vakuutustoiminta	34	38	126	-148

¹ Vahinkovakuutustoiminta myytiin vuonna 2002. Taloudellinen vastuu toiminnasta siirtyi ostajalle 1. heinäkuuta 2002 ja myynti saatiin päätökseen 30. syyskuuta 2002. Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja vuodelta 2002 oli -78 miljoonaa euroa, mikä oli ensimmäisen vuosipuoliskon tulos. Myynnin kokonaisvaikutus omaan pääomaan oli -44 miljoonaa euroa.

Liite 6 Luotonanto

Luottosalkku, miljoonaa euroa	31.12.2003			31.12.2002		
	Epävarmat			Epävarmat		
	Luotonanto yhteensä	saamiset, netto	Varaukset	Luotonanto yhteensä	saamiset, netto	Varaukset
Yritykset	77 875	508	1 582	85 089	890	1 764
Henkilöasiakkaat	64 738	205	353	57 929	213	383
Julkisyhteisöt	3 031	0	1	2 722	4	6
Yhteensä	145 644	713	1 936	145 740	1 107	2 153
				31.12. 2003	31.12. 2002	
Epävarmat saamiset, miljoonaa euroa						
Epävarmat saamiset, brutto				2 649	3 260	
Luottotappiovaraukset				-1 936	-2 153	
josta						
varaukset saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista				-1 468	-1 698	
varaukset saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista				-62	-64	
yleiset luottotappiovaraukset				-406	-391	
Epävarmat saamiset, netto				713	1 107	
Luottotappiovaraukset / epävarmat saamiset, brutto, %				73	66	
Epävarmat saamiset, netto, %:ia luotonannosta				0,5	0,8	
				31.12. 2003	31.12. 2002	
Saamisen turvaamiseksi hankittu omaisuus, miljoonaa euroa						
Osakkeet ja osuudet				1	26	
Kiinteistöomaisuus				1	2	
Muut				1	1	
Yhteensä				3	29	
				31.12. 2003	31.12. 2002	
Liite 7 Vakavaraisuus						
Ensisijainen oma pääoma, miljoonaa euroa				9 754	9 612	
Vakavaraisuuspääoma, miljoonaa euroa				12 529	13 364	
Riskisijoitukset (pankkitoiminta), miljardia euroa				134	135	
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %				7,3	7,1	
Vakavaraisuussuhde, %				9,3	9,9	

Liite 8 Johdannaisopimukset

Miljoonaa euroa 31.12.2003	Korko- johdannaiset		Osake- johdannaiset		Valuutta- johdannaiset		Muut johdannaiset	
	Markkina- arvo	Kirjan- pitoarvo	Markkina- arvo	Kirjan- pitoarvo	Markkina- arvo	Kirjan- pitoarvo	Markkina- arvo	Kirjan- pitoarvo
	Positiivinen arvo	11 840	11 322	357	182	7 698	7 421	17
Negatiivinen arvo	11 550	11 240	348	173	8 685	8 466	40	39

Nordea AB (publ)

Miljoonaa euroa		2003	2002
Tuloslaskelma			
Liiketoiminnan tuotot		6	15
Liiketoiminnan kulut:			
Henkilöstökulut		-34	-29
Poistot		0	0
Liiketoiminnan muut kulut		-30	-53
Liiketappio		-58	-67
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot:			
Osinkotuotot, saadut		0	-
Osinkotuotot, ennakko-osingot		1 397	903
Konserniavustukset		-	289
Korkotuotot		59	40
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopaperien arvonalentumiset		-44	-370
Korkokulut		-154	-47
Palkkiokulut		-4	-1
Muut rahoituserät		-5	-27
Tulos rahoituserien jälkeen		1 191	720
Siirto tuloksentasausrahastoon		-5	-60
Eläkekulujen oikaisu		-1	-3
Tulos ennen veroja		1 185	657
Tilikauden verot		45	-40
Tilikauden tulos		1 230	617
		31.12.	31.12.
Tase kauden lopussa	Liite	2003	2002
Tytäryhtiöosakkeet	1	18 381	9 087
Pitkäaikaiset saamiset	2	89	851
Vaihtuvat vastaavat		1 799	1 437
Vastaavaa yhteensä		20 269	11 375
Oma pääoma	4	9 719	9 511
Vapaaehtoiset varaukset		134	128
Pakolliset varaukset		15	11
Muut velat	3	10 401	1 725
Vastattavaa yhteensä		20 269	11 375

Oman pääoman muutokset, miljoonaa euroa	2003			2002		
	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä
Oma pääoma kauden alussa	5 467	4 044	9 511	5 453	4 274	9 727
Osinko		-673	-673		-682	-682
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi				14		14
Osakepääoman alennus	-23	23	-			
Omien osakkeiden hankinta		-458	-458		-190	-190
Oikaisu		-61	-61			
Konserniavustus, netto		170	170		25	25
Tilikauden tulos		1 230	1 230		617	617
Oma pääoma kauden lopussa	5 444	4 275	9 719	5 467	4 044	9 511

Liite 1

Lisäys, 9 400 miljoonaa euroa, liittyy Nordea Bank Sverige AB:n (publ), Nordea Bank Danmark A/S:n ja Nordea Bank Norge ASA:n ostoon.

Liite 2

Nordea Pankki Suomi Oyj:n liikkeelle laskema pääomalaina (50 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria) ostettiin helmikuussa 2003. Etuoikeudeltaan muita luottoja huonompi luotto, määrältään 800 miljoonaa euroa, maksettiin takaisin heinäkuussa 2003.

Liite 3

Muiden velkojen lisäykseen sisältyy luottoja, jotka on otettu Nordea Bank Danmark A/S:n, Nordea Bank Sverige AB:n (publ) ja Nordea Bank Norge ASA:n hankinnan rahoittamiseksi. Vuoden lopussa jäljellä oleva juoksuaika oli suurimmassa osassa talletuksia alle kolme kuukautta.

Liite 4

Yhtiön osakepääoma oli 1 160 460 823,12 euroa 31. joulukuuta 2003. Osakkeiden lukumäärä oli 2 928 108 227 ja osakkeen nimellisarvo 0,39632 euroa.

Varsinainen yhtiökokous päätti 24. huhtikuuta 2003 alentaa osakepääomaa 22 593 410,56 eurolla, joka vastaa vuoden 2002 lopussa hallussa olleiden omien osakkeiden määrää (57 miljoonaa). Osakepääoman alennus rekisteröitiin lokakuun alussa 2003. Alennus toteutettiin mitätöimällä osakkeita vastikkeetta. Nordea AB (publ) osti 81 608 500 omaa osakettaan marraskuussa ja joulukuussa 2003.

Rahoituslaskelma

Miljoonaa euroa	2003	2002
Liiketoiminnan rahavirta ennen liiketoimintaan kuuluvien velkojen ja saamisten muutosta	-141	-170
Liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos	1	-146
Liiketoiminnan rahavirta	-140	-316
Investointien rahavirta	-7 863	408
Rahoitustoiminnan rahavirta	8 041	-465
Kauden rahavirta	38	-373
Investointien rahavirta	57	430
Rahoitustoiminnan rahavirta	95	57
Kauden rahavirta	38	-373

Keskiviikkona 18. helmikuuta 2004

Lars G Nordström
Konsernijohtaja

- Puhelinkonferenssi, jossa on paikalla johdon edustajia, pidetään 18. helmikuuta 2004 klo 18.00 Ruotsin aikaa. (Puhelinkonferenssiin voi osallistua soittamalla numeroon +44 (0)207 769 6432 (access code Nordea) 10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua.)
- Tämä tilinpäätöstiedote on saatavana Internetistä osoitteesta www.nordea.com.
- Internetistä on saatavana myös tähän tilinpäätöstiedotteeseen liittyvä graafinen esitys.

Lisätietoja:

Arne Liljedahl, konsernin talousjohtaja	+46 8 614 7996	
Sigurd Carlsen, sijoittajasuhteet	+46 8 614 7852	(tai +46 70 204 9878)
Ella Laurikkala, konserniviestintä, Suomi	(09) 165 42653	

Taphtumat vuonna 2004:

Varsinainen yhtiökokous pidetään 31. maaliskuuta.
Osavuositarkastus tammi-maaliskuulta 2004 julkistetaan 28. huhtikuuta.
Osavuositarkastus tammi-kesäkuulta 2004 julkistetaan 18. elokuuta.
Osavuositarkastus tammi-syyskuulta 2004 julkistetaan 27. lokakuuta.

Nordean vuosikertomus on saatavana Internet-osoitteesta www.nordea.com maaliskuun alussa.

Tämä tiedote julkistetaan myös ruotsiksi, norjaksi, tanskaksi ja englanniksi. Jos erikielisten tekstien välillä on epä johdonmukaisuuksia, englanninkielinen teksti on oikea.

Nordea Bank AB (publ)
Hamngatan 10
SE-105 71 Stockholm

Puh: +46 8 614 7800

Rekisterinumero 516406-0120, aiemmin 556547-0977

www.nordea.com